

ZARZĄDZENIE NR 91/2025
WÓJTA GMINY LISIA GÓRA

z dnia 29 grudnia 2025 r.

w sprawie: przyjęcia Planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego Gminnego Żłobka w Lisiej Górze

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), art. 6d ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 798) oraz § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r., poz. 1882) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny realizowany w Gminnym Żłobku w Lisiej Górze, który stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Wykonanie zarządzenia powierza się Dyrektorowi Gminnego Żłobka w Lisiej Górze.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

Wójt

Arkadiusz Mikula

PLAN

**OPIEKUŃCZO-
WYCHOWAWCZO-
EDUKACYJNY**

GMINNEGO ŻŁOBKA

W LISIEJ GÓRZE

OBOWIAZUJĄCY OD 1 STYCZNIA 2026 r.

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3.

Praca z dziećmi, szczególnie najmłodszymi, to odpowiedzialne i wymagające zadanie. Zakłada nie tylko posiadanie gruntownej wiedzy pedagogicznej, psychologicznej i medycznej, lecz także głębokiego zrozumienia i poszanowania praw dziecka. Fundamentalnym dokumentem, który te prawa definiuje i gwarantuje, jest Konwencja o prawach dziecka (zwana dalej Konwencją), uchwalona jednogłośnie przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 r. Polska, ratyfikując ją 7 czerwca 1991 r., zobowiązała się do przestrzegania i realizacji jej postanowień w każdym aspekcie życia dziecka. Konwencja o prawach dziecka określa prawo każdego dziecka do opieki, ochrony i edukacji dostosowanej do jego potrzeb rozwojowych. Prawa dziecka stanowią wartość nadrzędną i stały się podstawą organizacji pracy Gminnego Żłobka w Lisiej Górze. Żadne działanie podejmowane wobec dzieci nie może pozostawać w sprzeczności z postanowieniami Konwencji, dlatego także standardy opieki nad najmłodszymi dziećmi odwołują się do niej.

Kluczowe aktywności dzieci, które są uwzględnione w Planie Opiekuńczo-Wychowawczo- Edukacyjnym Gminnego Żłobka w Lisiej Górze.

ZABAWA

Zabawa jest podstawową formą aktywności małych dzieci. Daje im możliwość rozwoju, uczenia się i zapewnia dobre samopoczucie. Dzieci nie traktują zabawy jako narzędzia do osiągnięcia określonych celów, ale jako sposób ekspresji siebie i postrzegania świata. Dla dzieci znaczenie zabawy leży w samej zabawie. Daje im radość i przyjemność. Dzieci podczas zabawy są aktywnymi podmiotami: strukturyzują i badają otaczający świat, tworzą relacje społeczne i znaczenia na podstawie swoich doświadczeń. Budują wyobrażenia o sobie i innych, naśladują, a także tworzą nowe rzeczy. Dzięki zabawie dzieci modelują i testują swoje pomysły, mogą przetwarzać doświadczenia, które uważają za trudne. Zabawa pozwala im bezpiecznie eksperymentować, próbować i ponosić porażki. Propozycje zabaw łączą elementy umożliwiające wszechstronny rozwój: radość, robienie rzeczy razem i rozwijanie osobistych umiejętności. Gdy dzieci zdobywają więcej doświadczeń, zabawa ewoluuje i przybiera coraz bardziej złożone formy. Interakcje między personelem a dziećmi, między dziećmi, a także dzieci z wykorzystaniem materiałów i zabawek stanowią podstawę rozwoju myślenia, języka i rozwijania umiejętności zabawy. Poprzez zabawę dzieci dokonują obserwacji, eksperymentują i uczą się zasad panujących w społeczeństwie, uczą się regulować swoje emocje, a także brać pod uwagę punkt

widzenia innych. Zabawa zwiększa poczucie wspólnoty i wzmacnia pozytywną atmosferę emocjonalną.

DOŚWIADCZENIA CODZIENNE

Doświadczenia codzienne to czynności powtarzalne, stanowiące element codziennego rytmu dnia. To dzięki nim dziecko buduje poczucie bezpieczeństwa i umacnia swoją osobowość, rozwijając kompetencje społeczne, emocjonalne, postawy i motywację do aktywnego uczestniczenia w środowisku. To od organizacji czynności codziennych w dużej mierze zależy, czy dziecko wykształci w sobie postawy (dyspozycje) do współpracy, gotowość do podejmowania wysiłku, wytrwałość, empatię, samoświadomość, a także postawy sprzyjające zdrowiu i sprawności fizycznej. Dobrze zorganizowane stałe momenty pobytu dziecka w instytucji dają mu poczucie bezpieczeństwa wynikające z harmonijnego, powtarzalnego schematu. Doświadczenia codzienne i ich charakter tworzą kulturę danego miejsca, budują atmosferę wychowawczą. Dlatego tak ważny jest harmonogram dnia, w którym stałe i zmienne elementy powinny wyznaczać przestrzeń edukacyjną i rozwojową dla dzieci. Harmonogram dnia i zapisane w nim aktywności dzieci są kontekstem działań edukacyjnych opartych na codziennej obserwacji zachowania dzieci. Należy pamiętać, że każdy punkt harmonogramu, także pozornie mniej istotne działania, takie jak przygotowanie do posiłków i jedzenie, przygotowanie do wyjścia i wyjście na powietrze, przygotowanie do odpoczynku i odpoczynek, powitanie i pożegnanie, są w edukacji najmłodszych dzieci tym, czym zajęcia edukacyjne w przedszkolu czy lekcje w szkole. To codzienne sytuacje edukacyjne, w których dzieci uczą się przede wszystkim samodzielności i współdziałania; poszerzają wiedzę o samym sobie i innych ludziach, ale również o przedmiotach, przyrodzie ożywionej i nieożywionej, rozwijają umiejętności społeczne, emocjonalne, fizyczne, językowe, rozwijają myślenie, w tym myślenie przyczynowo- skutkowe, a także myślenie matematyczne.

WYJŚCIA NA POWIETRZE

Każdego dnia w harmonogramie dla całej grupy jest również codzienny pobyt na zewnątrz (standard 9.2, 13.5). Jest to bardzo ważne, żeby dzieci mogły przebywać poza budynkiem, gdzie dzięki zmianie otoczenia mają możliwość odbierania innego rodzaju bodźców poznawczych i rozwojowych. Przestrzeń w ogrodzie prowokuje dzieci do innego typu ruchu niż w budynku – pokonują naturalne przeszkody, manipulują innymi przedmiotami i materiałami. Mogą obserwować przyrodę, odczuwać zjawiska

pogodowe (np.: wiatr, deszcz, śnieg, mróz), eksplorować naturalny teren oraz obserwować prawdziwe sytuacje (np.: straż pożarna na ulicy, pies na trawniku, przechodnie). Pobyt na powietrzu podczas różnej pogody jest też bardzo ważny z powodów zdrowotnych - hartuje. Ekspozycja na światło dzienne, w tym słońce (miejsca z półcieniem), umożliwia produkowanie przez organizm witaminy D3. Zapewnienie dzieciom przez cały rok codziennego wyjścia na powietrze jest tym ważniejsze, że dla niektórych dzieci jest to jedyna możliwość przebywania na zewnątrz.

PLANOWANE AKTYWNOŚCI DZIECI

W wielu instytucjach opieki dzieci bawią się w grupach zróżnicowanych wiekowo i zawsze zróżnicowanych pod względem poziomu rozwoju. Obecność dzieci o specjalnych potrzebach, dzieci, które przebyły choroby, dzieci pochodzących z trudnych środowisk rodzinnych, dzieci uchodźczych, cudzoziemców powoduje, że w każdej grupie opiekunowie muszą uwzględniać zróżnicowane potrzeby dzieci i do nich dostosowywać harmonogram oraz propozycje planowanych aktywności.

ODPOCZYNEK

Każdego dnia w harmonogramie dla całej grupy jest przewidziany czas na dłuższy odpoczynek. W grupie najmłodszej często jest wcześniej niż w grupach starszych, zależy to od potrzeb dzieci. Dzieci mają też możliwość odpoczynku w ciągu całego dnia zawsze, kiedy tego potrzebują. W Żłobku dzieci mają możliwość wyboru sposobu odpoczynku: leżenia na kocyku/macie, wyciszenia się w specjalnym miejscu czy w łóżeczku. Jakość warunków rozwojowych najmłodszych dzieci jest niezwykle istotna. Im mniejsze dziecko, tym większe ma znaczenie, ponieważ – jak wskazują badania – tylko wtedy pobyt dziecka w instytucji przynosi korzyści dla jego rozwoju, gdy usługi są na wysokim poziomie. Z kolei, jeśli opieka nad dziećmi na wczesnym etapie życia ma niską jakość, może prowadzić do negatywnych konsekwencji dla przyszłego rozwoju dzieci.

Standardy opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3

Standard 1:

Stworzenie planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego z uwzględnieniem praw zawartych w Konwencji o prawach dziecka

1.1. Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny obejmuje zagadnienia metodyczne, w szczególności dotyczące:

- 1) celów opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych;
- 2) metod pracy z dziećmi;
- 3) harmonogramu obejmującego stałe i zmienne elementy dnia - **Załącznik nr 1**;
- 4) planowanych aktywności - **Załącznik nr 2**.

1.2. Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny:

- 1) uwzględnia specyfikę instytucji opieki dotyczącą dostępnej przestrzeni, lokalizacji i zasobów - **Załącznik nr 3**;
- 2) jest akceptowany przez podmiot prowadzący instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 lub podmiot zatrudniający dziennego opiekuna lub dziennego opiekuna prowadzącego działalność na własny rachunek - **Zarządzenia Wójta Gminy Lisia Góra**.

Ad.1.1.1) Cele opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne:

CELE OGÓLNE:

- stworzenie optymalnych warunków pobytu dzieciom przez organizację codziennej opieki, która zapewnia respektowanie praw zawartych w Konwencji o prawach dziecka i spełnianie podstawowych potrzeb życiowych, fizjologicznych, potrzeby bezpieczeństwa, potrzeby uwagi i szacunku;
- stworzenie warunków pobytu wspierających rozwój umiejętności samoregulacji i samodzielności dzieci w zakresie samoobsługi oraz w kontaktach społecznych;
- wspieranie rozwoju poznawczego, twórczego, umiejętności komunikacji oraz sprawności fizycznej przez stworzenie środowiska edukacyjnego umożliwiającego pełen i harmonijny rozwój.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- kształtowanie samodzielności, poczucia świadomości ciała;
- kształtowanie świadomości i umiejętności regulowania własnych potrzeb;

- rozwój sprawności fizycznej, koordynacji ruchowej, integralności sensorycznej;
- kształtowanie umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji u siebie i innych osób, samoregulacji emocjonalnej;
- kształtowanie tożsamości, poczucia odrębności, świadomości własnego „ja”, świadomości swoich potrzeb;
- kształtowanie uważności na inne dzieci i ich potrzeby;
- kształtowanie gotowości do porozumiewania się, umiejętności komunikacyjnych i językowych;
- kształtowanie gotowości do poznawania świata, ciekawości, wytrwałości;
- rozwój umiejętności utrzymywania wspólnego pola zainteresowania i uwagi;
- rozwijanie i poszerzanie wiedzy i rozumienia otaczającego świata.

Ad.1.1.2) Kluczowe elementy metodyki pracy z dziećmi:

1. Relacje z dziećmi

Opiekunki tworzą responsywne i wzajemne relacje z dziećmi oparte na szacunku. Dbają o ciepłą i domową atmosferę w placówce, pełniąc funkcję łącznika między placówką, a domem. Placówka stara się, żeby dziećmi zajmowały się te same osoby, ponieważ sprzyja to rozwijaniu bezpiecznych relacji między małą grupą dzieci, a opiekunką.

2. Ścisła współpraca z rodzicami

Aby rozwijać nabywanie doświadczeń przez dzieci, personel musi współpracować z rodzicami. Ta współpraca tworzy ramy do pogłębiania relacji, wspiera ciągłość opieki i zapewnia dzieciom stabilność.

3. Aktywne słuchanie

Komunikacja opiekunek z dziećmi uwzględnia aktywne słuchanie, które przejawia się poprzez komentowanie zaobserwowanych działań dziecka, wyrażanie zainteresowania działaniami dziecka.

4. Włączanie się do zabawy/aktywności dzieci

Opiekunki włączają się do zabawy/aktywności dzieci, gdy dzieci tego potrzebują, lub wyłączają się, jeśli ich obecność nie jest niezbędna. Opiekunowie są w pobliżu dzieci podczas eksploracji środowiska.

5. Dostarczanie materiałów, przedmiotów i narzędzi

Rolą opiekunki jest dostarczanie dzieciom materiałów, przedmiotów czy narzędzi, które mogą rozwijać i wzbogacać aktywności i zabawy dzieci. Na przykład gdy dziecko bawi się wodą, przelewając ją z kubeczka do kubeczka, opiekun może dodać lejek,

łyżki i butelkę, może też zacząć bawić się równolegle tymi przedmiotami, tak by dziecko mogło obserwować jego działania. Nie ponagla dziecka do użycia nowych materiałów, to dziecko samo decyduje, kiedy i jak je wykorzysta.

6. Pomaganie dzieciom w zrozumieniu świata

Opiekunki mówią na głos, jak działa to, co robią dzieci, jakie są obserwowane zależności, łączą przyczyny i skutki, pokazują dzieciom chronologię wydarzeń, przewidują wydarzenia.

Standard 2:

Określenie zasad, procedur i programów dotyczących organizacji pracy personelu

2.1. Procedura przebywania osób dorosłych, innych niż personel i rodzice na terenie Żłobka - **Załącznik nr 4.**

2.2. Procedura przyjmowania i odbierania dzieci ze Żłobka - **Załącznik nr 5.**

2.3. Procedura postępowania w przypadku choroby dzieci - **Załącznik nr 6.**

2.4. Ramowy program adaptacji dzieci uwzględniający aktywny udział rodziców - **Załącznik nr 7.**

2.5. Zapewnienie warunków do swobodnego poruszania się dzieci.

2.6. Zapewnienie warunków do odpoczynku dzieci.

2.7. Zapewnienie warunków do zachowania intymności podczas czynności higienicznych dzieci.

2.8. Zapewnienie warunków do rozwijania samodzielności dzieci w czasie posiłków.

2.9. Zapewnienie warunków do artystycznej ekspresji dzieci.

2.10. Zapewnienie warunków do kontaktów dzieci z naturą.

2.11. Zapewnienie warunków do aktywności edukacyjnych dzieci umożliwiających im poznawanie świata.

Ad.2.5. W Żłobku przestrzeń dla dzieci jest zorganizowana w sposób umożliwiający im zabawę w zróżnicowany sposób oraz dający możliwości relaksu. Służy temu wydzielenie różnych stref aktywności, wśród których dzieci mogą swobodnie się przemieszczać. Sprzęt i materiały są swobodnie dostępne, aby wspierać zainteresowania i potrzeby dzieci oraz stanowić wyzwanie i poszerzać ich myślenie i możliwości. Dobrze przygotowane środowisko fizyczne ułatwia pracę opiekunom i sprawia, że dzieci mogą samodzielnie uczyć się współżycia społecznego.

Zastosowane rozwiązania umożliwiające organizację przestrzeni:

- układ mebli na salach rozdziela miejsca na różne aktywności- do głośnej zabawy, odpoczynku, czytania itd.;
- półki, okna, lustra są na wysokości wzroku dzieci;
- wieszaki na ubrania i półki z rzeczami osobistymi dzieci są na wysokości odpowiedniej do ich wzrostu, aby wzmacniać ich samodzielność;
- materiały edukacyjne i zabawki do użytku dzieci znajdują się w ich zasięgu w przezroczystych pojemnikach lub na niskich półkach;
- wyznaczona jest przestrzeń gdzie można biegać;
- wydzielone są miejsca, gdzie dziecko może się bezpiecznie schować i jest zachowana jego prywatność.

Ad.2.6. Odpoczynek/spanie jest jedną z rutynowych czynności dla małych dzieci. Czynność ta jest ważna nie tylko w kontekście fizycznego funkcjonowania dziecka, ale również w procesie jego edukacji i dobrostanu psychicznego. Przestrzeń tę, gdy nie jest oddzielnym pomieszczeniem, tworzymy za pomocą rozkładanych leżaków. Pomieszczenia są przyciemniane, np. za pomocą rolet. Dzieci potrzebują chwil na odpoczynek również poza czasem na drzemkę. Dlatego w sali dla dzieci jest wydzielona strefa wyciszenia wyposażona w wygodne poduszki, miękkie maty. Jest to miejsce na odpoczynek, relaks, bycie ze sobą, miejsce do oglądania książeczek.

Ad.2.7. Miejsce do czynności toaletowych zapewnia dzieciom intymność, daje dzieciom poczucie prywatności adekwatne do ich samodzielności w czynnościach higienicznych i zgodnie z ich potrzebami. Przebijanie dzieci odbywa się w sposób uniemożliwiający ingerencję w to innym dzieciom. W żłobku dostosowane są łazienki do dzieci, tak by mogły samodzielnie z niej korzystać (w zakresie swoich kompetencji). Dzięki temu szanowane jest ich prawo do prywatności i wspomagany proces usamodzielniania. Dostosowanie łazienki oznacza np.:

- zapewnienie stabilnych, nieślizgających się podestów dla dzieci;
- zapewnienie nakładek na sedesy;
- umiejscowienie ręczników/papieru w zasięgu dzieci (nisko);
- zamieszczenie lustra.

Ad.2.8. W aranżacji przestrzeni związanej z posiłkami zwrócono uwagę na bezpieczeństwo dzieci, funkcjonalność i zapewnienie dzieciom jak największej

samodzielności. Zorganizowanie przestrzeni w sposób sprzyjający rozwijaniu samodzielności dzieci w czasie posiłków:

- Podłoga jest zmywalna ze względu na to, że podczas posiłków (podobnie jak zabaw plastycznych) wiele produktów spada na podłogę, a nadmierna dbałość o stan podłogi w czasie jedzenia uniemożliwia dzieciom ćwiczenia samodzielności.
- Woda do picia i kubeczki znajdują się w zasięgu wzroku dzieci.
- Układ stolików, przy których dzieci jedzą umożliwia im wzajemną obserwację i kontakt ze sobą.
- Dzieci wraz z wiekiem mają stopniowo coraz więcej możliwości samodzielnego nakładania sobie elementów posiłku na talerz (np. nakładanie surówki czy warzyw lub dodawanie składników do kanapki).

Ad.2.9. W przestrzeni dla dzieci wydzielona jest strefa do artystycznej ekspresji i działań sensorycznych, wyposażona w łatwo zmywalne stoliki stojące na zmywalnej podłodze oraz półki z papierem, farbami, kredkami, masami plastycznymi, klejem itp.

Ad.2.10. Kontakt dzieci z naturą umożliwiany jest przede wszystkim poprzez:

1). Możliwość zabawy i codziennego pobytu na świeżym powietrzu w kontakcie z naturą. Ogród i plac zabaw, jakim dysponuje żłobek to absolutnie kluczowe przestrzenie dla rozwoju małych dzieci. Pozwalają na swobodny ruch, kontakt z przyrodą, rozwijanie odwagi i sprawności fizycznej.

2) Obecność elementów naturalnych wewnątrz budynku, np.:

- ustawienie bezpiecznych dla dzieci gatunków roślin – o różnorodnych fakturach, kolorach, zapachach i umożliwienie dzieciom wspólnej ich pielęgnacji;
- używanie naturalnych materiałów z drewna (meble, podłogi, elementy dekoracyjne z drewna wprowadzają ciepło, przytulność, kojarzą się z domem);
- urządzenie kącika sensorycznego- z pojemnikami z piaskiem, ryżem, fasolą, wodą, które dzieci mogą przesypywać, przelewać, dotykać;
- wykorzystanie naturalnego światła- duże okna, przeszkłone drzwi, świetliki dają poczucie kontaktu z zewnątrz, zmieniającą się pogodą, porami dnia.

Kontakt z naturalnymi materiałami stymuluje zmysły dzieci, daje okazję do eksperymentowania, obserwacji zmian, buduje szacunek i zaciekawienie światem przyrody.

Ad.2.11. Przygotowując przestrzeń dla najmłodszych dzieci, mamy na uwadze, że doświadczają jej one sensorycznie, dlatego dodanie elementów stymulujących sensorycznie wzbudza ich ciekawość i zachęca do eksploracji. Z tego powodu używamy tak dużo naturalnych materiałów, jak to możliwe. Sprzęt i materiały są swobodnie dostępne i otwarte, aby wspierać zainteresowania i potrzeby dzieci oraz stanowić wyzwanie i poszerzać ich myślenie i możliwości. Zabawki i przedmioty które wzbudzają ciekawość dzieci umieszczone są w oddzielonych strefach i gromadzone w przenośnych pojemnikach z tworzywa (oznaczonych w sposób zrozumiały dla dzieci). Dobrze przygotowane środowisko fizyczne ułatwia pracę opiekunom i sprawia, że dzieci mogą bardziej samodzielnie doświadczać, bawić, uczyć od siebie i eksperymentować. W każdej sali dla dzieci znajdują się min:

- zestaw dużych elementów do tworzenia konstrukcji, torów przeszkód (piankowe klocki równoważne, tunel, zjeżdżalnia);
- klocki z tworzywa sztucznego i drewniane;
- piłki i inne miękkie przedmioty do rzucania lub turlania;
- labirynty przestrzenne, puzzle, układanki;
- kolejka drewniana, różne samochody;
- wózki lub pojemniki umożliwiające przewożenie/przesuwanie różnych przedmiotów;
- lalki, otulanki, łóżeczko, wózki, kocyki;
- zabawki pluszowe, miękkie przytulanki;
- coś do ciągnięcia i pchania;
- figurki ludzi i zwierząt;
- różnej wielkości pudełka, pojemniki z pokrywkami;
- akcesoria codziennego użytku (np. łyżki drewniane, miski, zamykane pudełka).

W zakresie wyposażenia zachowana jest równowaga, która sprzyja rozwojowi dzieci.

Standard 3:

Określenie zasad i procedur służących zapewnieniu efektywnej komunikacji z rodzicami, mającej na celu współdziałanie w zakresie najlepszego interesu dziecka

- 3.1. Umowa z rodzicami zawierająca prawa i obowiązki rodziców oraz Gminnego Żłobka w Lisiej Górze - **Załącznik nr 8**;
- 3.2. Określenie sposobu zbierania przez personel informacji dotyczących istotnych potrzeb, preferencji, nawyków i umiejętności dzieci - **Załącznik nr 9**;
- 3.3. Określenie zasad bieżącej komunikacji z rodzicami.
- 3.4. System zgłaszania i rozpatrywania uwag, wniosków i skarg rodziców.

Ad.3.3, 3.4. W **Załączniku nr 10 - Zasady współpracy z rodzicami.**

Standard 4:

Respektowanie praw dzieci w codziennej pracy Żłobka

- 4.1. Żłobek stwarza dzieciom warunki do odpoczynku w pomieszczeniu w dwóch różnych formach (w szczególności: odpoczynek na leżaczkach, cicha aktywność na dywanie).
- 4.2. Żłobek ma spisaną listę działań personelu wspierających autonomię dziecka podczas czynności higienicznych (mycie rąk, toaleta, zmiana pieluchy i inne).
- 4.3. Minimum raz w roku personel dokonuje samooceny działań wspierających autonomię dziecka podczas czynności higienicznych w sposób ustalony przez instytucję opieki, a wnioski z przeprowadzonej samooceny są dokumentowane.
- 4.4. Żłobek ma spisaną listę działań personelu wspierających samodzielność dziecka podczas posiłków.
- 4.5. Personel dokonuje, minimum raz w roku, samooceny działań wspierających autonomię dziecka podczas posiłków, a wnioski z przeprowadzonej samooceny są dokumentowane.

Załącznik nr 11.

Standard 5:

Budowanie przez personel bezpiecznych, opartych na szacunku relacji z dziećmi

- 5.1. W Żłobku określone są wspólne dla całego personelu sposoby:
 - 1) nawiązywania relacji z dziećmi dające im poczucie bezpieczeństwa;

- 2) reagowania werbalnie i niewerbalnie na zachowania dzieci;
 - 3) komunikowania dzieciom aktywności w ciągu dnia i zmian z tym związanych.
- 5.2. Minimum raz w roku personel dokonuje samooceny zadań dotyczących interakcji z dziećmi w sposób ustalony przez instytucję opieki, a wnioski z przeprowadzonej samooceny są dokumentowane.

Standard 6:

Wspieranie u dzieci poczucia przynależności i uważności na inne osoby

- 6.1. W planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu, sprzyjające rozwojowi u dzieci poczucia przynależności do grupy oraz zainteresowania innymi, przez organizowanie otoczenia tak, aby dzieci miały możliwość nawiązywania kontaktów z innymi osobami.
- 6.2. W planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są zawarte aktywności wspierające rozwój autonomii dzieci przez:
 - 1) umożliwienie dzieciom podejmowania decyzji w sprawach ich dotyczących;
 - 2) zwiększanie samodzielności dzieci.
- 6.3. W planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są opisane zadania personelu wspierające współpracę i komunikację dzieci w grupie.
- 6.4. Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny przyjęty przez instytucję opieki przewiduje celebrowanie świąt i innych ważnych wydarzeń.

Ad.6.1.

1). Personel aranżuje przestrzeń tak, żeby dzieci mogły widzieć, co robią inni, m.in. poprzez:

- podział sali na kilka stref wyposażonych w zróżnicowane zabawki i materiały, w których dzieci mogą podejmować różnorodne działania dostosowane do ich wieku i potrzeb rozwojowych;
- zorganizowanie przestrzeni w sposób umożliwiający jej przekształcanie w odpowiedzi na aktualne zainteresowania dzieci (m.in. niskie regały oddzielające przestrzeń możliwe do przesuwania lub duże klocki oddzielające strefy aktywności).

2). Personel w relacjach z dziećmi stwarza sytuacje, w których mają one możliwość budowania poczucia przynależności do grupy, m.in. poprzez:

- rytuały codziennego przywitania i pożegnania;
- wspólnie realizowany harmonogram dnia, z powtarzającymi się zabawami integrującymi dzieci;
- aranżowanie wspólnych zabaw w kilkusobowym gronie;
- włączenie dzieci w dekorowanie sali;
- stwarzanie możliwości naśladowania innych dzieci i zabaw równoległych;
- modelowanie społecznych interakcji podczas zabaw z dziećmi, w których uczestniczy;
- zwracanie uwagi na sygnały zainteresowania dziecka innymi dziećmi i wspieranie nawiązywania relacji między dziećmi;
- wykorzystywanie wiedzy o zainteresowaniach i temperamencie dzieci do angażowania ich we wspólne zabawy.

Ad.6.2. W planie opiekuńczo- wychowawczo- edukacyjnym Żłobka zawarte są aktywności wspierające rozwój autonomii dzieci przez:

- 1) Umożliwienie dzieciom podejmowania decyzji w sprawach ich dotyczących;
- 2) Zwiększanie samodzielności dzieci.

Wspieranie rozwoju autonomii dzieci realizowane jest za pomocą:

- aranżowania przestrzeni tak, żeby dzieci mogły się samodzielnie bawić;
- umożliwiania dzieciom podejmowanie różnych ról (np. wyznaczanie w najstarszej grupie dyżurnego pomagającego w rozdawaniu sztuców);
- zostawiania dziecku czasu na samodzielnie wykonanie jakiejś czynności, np. przy ubieraniu się, sprzątaniu, łączeniu puzzli lub aranżacji kącika zabawy;
- stwarzania możliwości dzieciom pomagania innym dzieciom;
- wspierania samodzielnego rozwiązywania konfliktów między sobą;
- udzielania dzieciom wsparcia w rozwiązywaniu konfliktów, jeśli same nie potrafią znaleźć rozwiązania problemu.

Ad.6.3. Zadania personelu w zakresie rozwijania u dzieci kompetencji społecznych obejmują:

- dawanie dzieciom wskazówek, jak ze sobą współpracować (np.: najpierw on, potem ty);
- dawanie dzieciom możliwości decydowania, z kim chcą się bawić, samemu pozostając w pobliżu;
- dawanie wskazówek, jak dziecko może się zachować w konkretnej sytuacji, a nie czego ma nie robić (koncentracja na komunikatach korygujących pozytywnych);
- wprowadzanie zasad funkcjonowania dzieci w grupie i wyjaśnianie dzieciom ich znaczenia.

Ad.6.4. Celebrowanie zwyczajów i świąt oraz ważnych dla dzieci dni buduje ich samoświadomość, jako ważnej jednostki w społeczności. Celebrowanie powinno dotyczyć spraw bliskich najmłodszym dzieciom, takich jak np.:

- urodziny- rytuał świętowania w grupie urodzin, taki sam dla każdego dziecka;
- Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziców;
- świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy.

Standard 7:

Zapewnienie dzieciom warunków do poznawania i doświadczania otaczającego świata

- 7.1. W planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu sprzyjające poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata przez dzieci.
- 7.2. W planie opiekuńczo- wychowawczo- edukacyjnym instytucji opieki zostały zawarte aktywności:
 - 1) myślenie przyczynowo- skutkowe;
 - 2) umiejętność obserwacji i doświadczanie otaczającego świata;
 - 3) używanie określeń dla cech przedmiotów;
 - 4) używanie określeń przestrzennych.

Ad.7.1. Personel wspiera dzieci w poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata poprzez:

- zapewnienie dzieciom możliwości działania zarówno indywidualnie, jak i w małych grupkach czy w całej grupie;

- umożliwienie dzieciom zabaw w różnorodnych kącikach tematycznych uzupełnianych regularnie (np. raz na 7–10 dni) o nowe materiały, zabawki, przedmioty;
- modyfikowanie tematyki kącików zgodnie ze zmieniającymi się zainteresowaniami dzieci i ich aktualnymi potrzebami;
- zapewnienie, że dziecko decyduje, czym, w jaki sposób i jak długo będzie się bawić;
- stwarzanie dzieciom możliwości udziału w zajęciach zorganizowanych, ale nie naleganie na ich udział;
- organizowanie zabaw bazujących na bezpośrednim doświadczaniu i zabawie dzieci (np. poprzez udostępnianie im przedmiotów codziennego użytku, którymi mogą manipulować);
- dostosowanie czasu trwania zabaw do możliwości dzieci (zabawy trwają tak długo, jak długo dzieci są nimi zainteresowane);
- dostosowanie tematyki organizowanych zabaw do aktualnych zainteresowań dzieci;
- inspirowanie dzieci do poszerzania swojej wiedzy i umiejętności;
- stwarzanie dzieciom możliwości mierzenia się z trudnościami/nowościami w relacjach z przedmiotami/innymi dziećmi;
- stwarzanie dzieciom warunków i dawanie im czasu na eksperymentowanie oraz uczenie się na błędach;
- zapewnienie dzieciom dostępu do materiałów wzbudzających ich ciekawość świata, do przedmiotów codziennego użytku oraz materiałów naturalnych;
- zapewnienie dzieciom możliwości eksplorowania najbliższego otoczenia placówki;
- zapewnienie dzieciom warunków do obserwowania zmian zachodzących w przyrodzie.

Ad.7.2.

1) Aktywności dzieci sprzyjających rozwojowi myślenia przyczynowo- skutkowego:

- wprawianie w ruch przedmiotów;
- manipulacje światłem;
- czynności odwracalne (wyjmowanie i wkładanie, pakowanie, przenoszenie);
- czynności nieodwracalne (darcie, zgniatanie, zabawy lodem);
- budowanie i burzenie;
- rozciąganie.

2) Działania personelu kształtujące u dzieci umiejętności obserwacji i doświadczania otaczającego świata:

- dawanie dzieciom możliwości wyboru między różnymi produktami do jedzenia podczas posiłku;
- umożliwianie zabawy przedmiotami wydającymi różne dźwięki;
- umożliwianie zabawy w odkrywanie i znajdowanie;
- umożliwianie eksplorowania natury i terenu na zewnątrz budynku.

3) Używania przez personel określeń dla cech przedmiotów:

- komentowanie i opisywanie znalezionych w koszu „skarbów”;
- opisywanie doświadczeń dzieci, tego co widzą, słyszą i czym się bawią;
- określanie i porównywanie przedmiotów w otoczeniu: duży – mały, większy – mniejszy.

4) Używania określeń przestrzennych:

- poszukiwanie ukrytych przedmiotów;
- zabawy ruchowe na torze przeszkód;
- układanie puzzli, klocków.

Standard 8:

Tworzenie dzieciom środowiska sprzyjającego mówieniu, słuchaniu i porozumiewaniu się

- 8.1. W planie opiekuńczo-wychowawczo- edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się, z uwzględnieniem:
- 1) mówienia do dzieci;
 - 2) aktywnego słuchania dzieci;
 - 3) wzbogacania słownictwa dzieci.
- 8.2. W planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki zostały zawarte aktywności obejmujące:
- 1) rozmowy z dziećmi;
 - 2) komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem;

- 3) aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu tekstów, utworów, książek.

Ad.8.1. Przykłady działań personelu wspierających u dzieci rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się:

- dostosowywanie złożoności własnych wypowiedzi do poziomu komunikacji dziecka i nie infantylizowanie swojej komunikacji z dziećmi;
- obserwowanie i odpowiadanie na werbalne i niewerbalne komunikaty płynące od dzieci;
- używanie pytań zarówno otwartych, jak i zamkniętych, na które dzieci mogą dać krótką odpowiedź;
- używanie pytań rozszerzających lub inicjujących rozmowę w sposób budzący zainteresowanie albo działanie dziecka;
- czekanie na odpowiedź dziecka (werbalną lub niewerbalną), zanim przejdzie się do następnych pytań lub komentarzy;
- stosowanie różnorodnych form wypowiedzi (pytania, zdania twierdzące, wykrzyknikowe itd.);
- stosowanie wyjaśnień, aby pomóc dziecku zrozumieć dane zjawisko;
- rozszerzanie języka i słownictwa dzieci, za pomocą określeń opisujących dane zjawisko, sytuację czy przedmiot i łącząc je ze słowami, które dziecko zna;
- wypowiadanie się pełnymi, choć krótkimi zdaniami;
- rozwijanie rozmowy, utrzymującej dłużej uwagę dzieci przy danym temacie;
- angażowanie dziecka w słowną interakcję opartą zarówno na wspólnie dzielonym doświadczeniu, jak i osobistych doświadczeniach dziecka;
- wyraźne artykułowanie, modelowanie głosu, żeby wzmocnić zaangażowanie dzieci w rozmowę;
- używanie różnych słów z różnych kategorii (przedmioty, działania, uczucia, funkcje);
- częste stwarzanie dzieciom okazji do wspólnego czytania książek, oglądania ilustracji;
- podczas czytania zachęcanie dzieci do aktywności takich, jak: przewracanie kartek, zadawanie pytań, odpowiadanie na pytania, podążanie za rymami, powtarzanie znanych fragmentów;
- pokazywanie i opisywanie ilustracji w książkach, zachęcanie do rozmowy na temat treści i ilustracji;
- stwarzanie dzieciom okazji do samodzielnego oglądania książek;

- opowiadanie dzieciom różnych historii i bajek;
- objaśnianie znaczenia nowych słów przy wykorzystaniu gestów i mimiki;
- stosowanie uproszczeń (ale nie języka „dziecinnego”) w kontaktach z dziećmi jeszcze niemówiącymi lub zaczynającymi mówić, używanie krótkich zdań.

Ad.8.2. Personel wspiera rozwój językowy i umiejętności komunikacyjne dzieci poprzez:

- częste rozmawianie z dziećmi;
- rozmawianie z pacynkami, pluszakami;
- towarzyszenie dzieciom, kiedy coś ustalają między sobą;
- rozmowy z dziećmi na temat tego, co jest aktualnie przedmiotem ich uwagi;
- wspieranie komunikowania się dzieci ze sobą oraz personelem (zabawy w telefon, w przyjęcie, w dom);
- towarzyszenie dzieciom w zabawach i częste komentowanie tego co one robią;
- dopytywanie dzieci o ich potrzeby w czasie codziennych czynności, takich jak toaleta czy jedzenie;
- zachęcanie dzieci do aktywnego udziału we wspólnym czytaniu książek, słuchaniu tekstów, utworów;
- kultywowanie rytuałów w ciągu dnia – czytania (ulubiona książka, ulubione rymowanki), zabaw muzyczno-ruchowych;
- opowiadanie książek z obrazkami (*Pokaż gdzie jest.....*).

Standard 9:

Kształtowanie otoczenia umożliwiającego rozwój sprawności fizycznej dzieci oraz angażowanie zmysłów

- 9.1. W planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu, które wspierają rozwój fizyczny dzieci, uwzględniające:
 - 1) rozwój sprawności dzieci w zakresie małej motoryki;
 - 2) rozwój percepcji zmysłowej dzieci;
 - 3) rozwój sprawności dzieci w zakresie dużej motoryki.
- 9.2. W planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki zostały zawarte aktywności wspierające rozwój sprawności fizycznej dzieci i angażowanie zmysłów, w tym:

- 1) zabawy angażujące zmysły: wzroku, słuchu, węchu, dotyku, smaku;
- 2) zabawy wspierające rozwój motoryki małej;
- 3) ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej i równowagi;
- 4) zabawy wspierające czucie głębokie oraz kształtujące schemat własnego ciała;
- 5) aktywności w zakresie dużej motoryki ze szczególnym uwzględnieniem zabaw na powietrzu.

Ad.9.1. Działania personelu sprzyjające rozwojowi sprawności fizycznej i sensorycznej u dzieci:

- dbanie o organizację sali oraz przestrzeni na zewnątrz w taki sposób, żeby dzieci miały wiele okazji do ćwiczenia umiejętności ruchowych;
- umożliwianie dzieciom codziennego kontaktu z materiałami dotyczącymi zmysłów; czucia, smaku, zapachu, wzroku, słuchu, propriocepcji i równowagi;
- zapewnienie dostępu do wody, piasku, ciastoliny, naturalnych materiałów o różnorodnej fakturze i zapachu, materiałów dźwiękowych;
- dbanie o to, aby natężenie dźwięków lub bodźców wzrokowych nie przytłaczało dzieci;
- zapewnianie w ciągu całego dnia różnorodnych aktywności sensorycznych stosownie do potrzeb dzieci – (uwaga: planowanie doświadczeń sensorycznych powinno zagwarantować dzieciom czas na zaangażowanie się i dzielenie się swoimi doświadczeniami i spostrzeżeniami z innymi);
- wspieranie niemowlaków w nauce kontrolowania ruchu ciała i nauce stania, czworakowania i chodzenia;
- stwarzanie niemowlakom możliwość samodzielnego badania różnorodnych obiektów, także własnych rąk i nóg oraz twarzy;
- stwarzanie niemowlakom możliwości eksplorowania przestrzeni, przez przenoszenie ich w różne miejsca, w których mają nowe wyzwania w dążeniu do interesujących je przedmiotów;
- bawienie się z dziećmi w zabawy ruchowe, podążanie za tym co robią dzieci (np. turlanie, czworakowanie);
- zachowywanie czujności co do bezpieczeństwa dzieci, ale bez powstrzymywania ich przed podejmowaniem nowych zadań ruchowych;
- stwarzanie dzieciom warunków do podejmowania nowych wyzwań związanych z przemieszczaniem się i uczeniem nowych umiejętności motorycznych w granicach akceptowalnego ryzyka;

- umożliwianie dzieciom wielokrotnego powtarzania i ćwiczenia konkretnych umiejętności ruchowych tak długo, jak długo są tym zainteresowane;
- dostarczanie dzieciom okazji do ćwiczenia siły i sprawności ruchowej;
- stwarzanie dzieciom możliwości ćwiczenia sprawności rąk, dłoni i palców, w szczególności przez zostawienie im czasu na zabawę i manipulację;
- umożliwianie dzieciom ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, np. podczas jedzenia, ubierania się i codziennych czynności.

Ad.9. 2. Przykłady zabaw sprzyjających rozwojowi sprawności fizycznej i angażowania zmysłów u dzieci organizowanych przez personel:

Ad. 1) Zabawy angażujące zmysły wzroku, słuchu, węchu, dotyku, smaku:

- ścieżki sensoryczne – chodzenie na bosaka po trawie, piasku;
- zabawy wodą, błotem, piaskiem;
- malowanie rękami;
- słuchanie i wydawanie dźwięków;
- próbowanie ziół;
- wąchanie kwiatów, roślin;
- testowanie smaków;
- zabawy koszykiem skarbów.

Ad. 2) Zabawy wspierające rozwój motoryki małej:

- zabawa klockami;
- wkładanie i wyjmowanie elementów z pojemników;
- papier: chwytanie, darcie, składanie;
- malowanie farbami;
- ciastolina, plastelina, ciasto: lepienie, wałkowanie;
- przyczepianie i odczepianie;
- włączanie przycisków.

Ad. 3) Ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej i równowagi:

- wspinanie się na kanapę z wykorzystaniem poduszek, krzesełek, mocnych pudeł;
- chodzenie po śladzie;
- samodzielne jedzenie;
- malowanie;
- mycie rąk;
- sprząatanie zabawek do pudeł;
- zabawy piłką – rzucanie, łapanie, turlanie.

Ad. 4) Zabawy wspierające czucie głębokie oraz kształtujące schemat własnego ciała:

- turlanie;
- huśtanie się;
- przeciskanie się przez tunel;
- otulanie kocem;
- masowanie.

Ad. 5) Aktywności w zakresie dużej motoryki ze szczególnym uwzględnieniem zabaw na powietrzu:

- zabawy w torze przeszkód;
- swobodne zabawy na zewnątrz na nierównej powierzchni;
- bieganie;
- wspinanie się;
- skakanie;
- przechodzenie przez przeszkody;
- popychanie i ciągnięcie przedmiotów i zabawek;
- kopanie w piaskownicy.

Standard 10:

Zapewnienie dzieciom warunków do twórczej ekspresji i kontaktu z różnymi wytworami kultury i sztuki

10.1. W planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki są spisane wskazówki metodyczne dla personelu oraz niezbędne warunki umożliwiające dzieciom:

- 1) działania twórcze;
- 2) dostęp do wytworów kultury.

10.2. W planie opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym instytucji opieki zostały zawarte działania personelu zachęcające dzieci do:

- 1) wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach;
- 2) wyrażania twórczej ekspresji przez umożliwienie dzieciom wykorzystywania różnorodnych materiałów;
- 3) poznawania różnych wytworów kultury.

Ad.10.1. Działania personelu oraz niezbędne warunki umożliwiające dzieciom działania twórcze oraz dostęp do wytworów kultury:

- wspieranie dzieci przez informacje zwrotne w czasie aktywności twórczych bez poprawiania ich i oceniania;
- zapewnienie dzieciom czasu na szukanie kreatywnych rozwiązań w ciągu całego dnia;
- stwarzania dzieciom możliwości do kreatywnych działań konstrukcyjnych (klocki, pudła, pojemniki);
- stwarzanie dzieciom okazji do tańczenia i śpiewania;
- zapewnienie w ciągu całego dnia dostępu do różnorodnych materiałów plastycznych, takich jak: kartki, kredki, mazaki, plastelina, ciastolina, nożyczki (dla najstarszych dzieci), klej;
- zapewnienie miejsca gdzie dzieci mogą swobodnie tworzyć;
- umożliwienie dzieciom rysowania i malowania na pionowych płaszczyznach (co najmniej wielkości A3) na wysokości ich wzroku;
- zapewnienie, żeby wśród materiałów do zajęć plastycznych dostępnych dla dzieci nie dominowały gotowe szablony (plansze, kolorowanki, karty do wypełniania);
- w organizowanych zajęciach plastycznych unikanie sytuacji, kiedy cała grupa dzieci robi to samo;
- koncentracja na procesie tworzenia, a nie na wyniku;
- dostarczanie dzieciom możliwości obcowania ze sztuką (rzeźbą malarstwem, rysunkami) o wysokiej jakości artystycznej;
- zapewnienie, żeby muzyka jakiej słuchają dzieci była wysokiej jakości (zarówno chodzi o jakość odtwarzania jak i repertuar);
- zapewnienie dzieciom dostępu do książek z szatą graficzną wysokiej jakości oraz do albumów ze zdjęciami;
- umożliwienie dzieciom aktywności twórczej na zewnątrz budynku – w naturze.

Ad.10.2. Działania personelu sprzyjające rozwojowi twórczej ekspresji dzieci i stwarzające dzieciom możliwości kontaktu z wytworami kultury:

Ad. 1) Wspieranie wyrażania przez dzieci twórczej ekspresji w różnych formach:

- zabawa w orkiestrę – granie na różnych instrumentach wydających dźwięki;
- malowanie wodnymi farbami, w tym też rękami na dużych płaszczyznach;
- zabawy z ciastem i innymi miękkimi materiałami;
- zachęcanie dzieci do śpiewania i tańczenia;
- umożliwianie tworzenia konstrukcji z małych i dużych elementów;

- współtworzenie z dziećmi własnych instrumentów dźwiękowych (rurki z przesypującymi się elementami, szeleszczące papierki);
- wspólne śpiewanie piosenek i tańczenie;
- powtarzanie wierszyków.

Ad. 2) Umożliwianie dzieciom wyrażania twórczej ekspresji przez zachęcanie ich do wykorzystywania różnorodnych materiałów, takich jak woda, piasek, błoto, trawa, liście, kamienie, zioła, warzywa, owoce

Ad. 3) Zapoznavanie dzieci z różnymi wytworami kultury, poprzez:

- teatryki w wykonaniu opiekunów lub zaproszonych artystów;
- słuchanie muzyki na żywo (np. gry na instrumencie);
- słuchanie muzyki klasycznej;
- ekspozycję reprodukcji malarstwa lub rzeźby;
- kontakt z książkami o wysokich walorach artystycznych (graficznie i językowo).

Standard 11:

Praca na podstawie planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego

- 11.1. Personel pracuje z dziećmi, realizując plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny;
- 11.2. Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny jest rokrocznie analizowany i dostosowywany do możliwości instytucji opieki oraz potrzeb dzieci, które do niej aktualnie uczęszczają.

Ad.11.2. Analiza realizacji Planu OWE odbywa się corocznie poczynając od stycznia 2026 r. W Gminnym Żłobku w Lisiej Górze analiza i modyfikacja Planu OWE będzie dokonywana w sierpniu, po zakończeniu roku szkolnego. Wtedy też będzie dokonywana ewaluacja pracy personelu oraz podsumowanie informacji zwrotnych od rodziców. Zebranie pełnych danych usprawni analizę i umożliwi efektywne zaplanowanie pracy na następny rok szkolny. Dotyczy to również sytuacji pojawienia się dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Standard 12:

Organizacja pracy personelu umożliwiająca podnoszenie kwalifikacji oparta na współpracy, obserwacji i refleksji nad codzienną praktyką

12.1. W Żłobku są spisane zasady organizacji pracy, umożliwiające personelowi poza bezpośrednią pracą z dziećmi wykonywanie w ramach czasu pracy takich czynności, jak:

- 1) udział w wewnętrznych spotkaniach;
- 2) udział w szkoleniach wewnętrznych lub zewnętrznych;
- 3) przeprowadzanie samooceny swojej pracy;
- 4) omawianie i planowanie pracy w ramach planu opiekuńczo- wychowawczo- edukacyjnego;
- 5) komunikowanie się z rodzicami;
- 6) monitorowanie rozwoju dziecka zgodnie z ustalonym w Żłobku systemem - **Załącznik nr 12.**

12.2. W Żłobku jest spisana procedura wdrażania nowych pracowników- **Załącznik nr 13.**

12.3. W Żłobku opisany jest sposób nadzoru realizacji planu opiekuńczo- wychowawczo - edukacyjnego, uwzględniający:

- 1) obserwacje zajęć z dziećmi;
- 2) przekazywanie personelowi informacji zwrotnej na temat pracy z dziećmi;
- 3) samoocenę pracy personelu z wykorzystaniem przygotowanych arkuszy - **Załącznik nr 14.**

12.4. W Żłobku opracowany jest system organizacji i realizacji szkoleń wewnętrznych lub zewnętrznych realizowany w wymiarze min. 10 godzin rocznie, obejmujący:

- 1) zasady doboru tematyki szkoleniowej;
- 2) zasady uczestnictwa personelu w szkoleniach - **Załącznik nr 15.**

12.5. W Żłobku opracowany jest system wewnętrznej komunikacji, zawierający:

- 1) zasady etyczne w relacjach personel- personel;
- 2) ustaloną drogę rozwiązywania konfliktów między personelem;
- 3) sposoby wzajemnej wymiany informacji na temat pracy.

Standard 13:

Dbalność personelu o bezpieczeństwo i zdrowie dzieci

13.1. Personel podpisał zobowiązanie do respektowania kodeksu etycznego.

13.2. Personel jest zapoznany z:

1) procedurami przyjmowania i wydawania dzieci oraz zasadami obecności osób trzecich na terenie instytucji opieki - **Załącznik nr 4 i 5;**

2) procedurami ochrony danych osobowych i wizerunku dzieci - **Załącznik nr 16;**

3) procedurami zapobiegania wypadkom i postępowania w sytuacji wypadku - **Załącznik nr 17;**

4) zasadami postępowania w przypadku choroby dziecka - **Załącznik nr 6.**

13.3. W Żłobku są powszechnie dostępne informacje o sposobach zgłaszania przemocy i innych zachowań niepożądanych.

13.4. W Żłobku tworzony jest i konsultowany z rodzicami indywidualny program pobytu dzieci o specjalnych potrzebach uwzględniający ich możliwości - **Załącznik nr 18.**

13.5. W planie dnia jest codzienne wychodzenie z dziećmi na zewnątrz. W wyjątkowych sytuacjach związanych z wysokim poziomem smogu lub niedogodnymi warunkami atmosferycznymi dzieciom proponuje się inne aktywności.

Ad.13.3. Gminny Żłobek w Lisiej Górze ustanowił i wprowadził w życie Politykę ochrony małoletnich przed krzywdzeniem. Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem to zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w żłobku. Z niniejszą polityką zapoznaje się pracowników, rodziców oraz dzieci – treść dokumentu zamieszczona jest na stronie internetowej żłobka. Papierowa wersja dokumentu jest dostępna w gabinecie dyrektora i w kąciку dla rodziców. Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i dzieci. **Polityka ochrony dzieci określa:**

- 1) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;
- 2) sposób reagowania w żłobku na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji;
- 3) zasady bezpiecznych relacji personel- dziecko i dziecko- dziecko;
- 4) zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
- 5) zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.

Standard 14:
**Aranżowanie przestrzeni w sposób estetyczny i spójny z planem opiekuńczo-
wychowawczo-edukacyjnym**

14.1. Przestrzeń w Żłobku jest zorganizowana w sposób umożliwiający wydzielenie co najmniej trzech spośród poniższych stref zainteresowań dla dzieci:

- 1) strefa wspólnego czytania;
- 2) strefa zabaw konstrukcyjnych;
- 3) strefa zabaw ruchowych;
- 4) strefa zabaw plastycznych;
- 5) strefa zabaw z wodą i piaskiem;
- 6) strefa zabaw tematycznych;
- 7) strefa zabaw muzycznych.

14.2. W Żłobku przestrzeń zorganizowana jest w sposób wpierający autonomię dziecka, w szczególności:

- 1) pojemniki z materiałami i zabawkami są oznakowane w sposób zrozumiały dla dzieci;
- 2) materiały i zabawki są usytuowane na wysokości dostępnej dla dzieci;
- 3) każde dziecko ma miejsce do przechowywania swoich rzeczy oznaczone w sposób widoczny i zrozumiały dla dziecka.

14.3. W pomieszczeniach, w których przebywają dzieci, zawsze dostępna jest dla nich woda do picia w każdym momencie w ciągu dnia.

14.4. W pomieszczeniach dla dzieci nie używa się muzyki lub radia jako stałego tła akustycznego.

14.5. Wśród materiałów dostępnych dla dzieci w pomieszczeniach i na zewnątrz znajdują się naturalne materiały i przedmioty codziennego użytku.

Załącznik nr 19.

Standard 15:
**Adaptacja dzieci odbywająca się w sposób dostosowany do ich indywidualnych
potrzeb**

15.1. Wśród personelu są wyznaczone osoby odpowiedzialne za realizację etapów procesu adaptacji:

- 1) zapoznanie rodziców z zasadami i procedurami, zanim dziecko zacznie uczęszczać do Żłobka, w tym o konieczności towarzyszenia dziecku przez bliską osobę dorosłą w czasie adaptacji;
- 2) poinformowanie rodziców, w jaki sposób mogą przygotować dziecko do uczęszczania do Żłobka;
- 3) zebranie informacji na temat przyzwyczajzeń i potrzeb dziecka, towarzyszących codziennym czynnościom - **Załącznik nr 7 i 9.**

Standard 16:

Współpraca personelu i rodziców oparta jest na wzajemnym szacunku i otwartości w celu kształtowania spójnego środowiska rozwoju dzieci

16.1. Żłobek ma określony system informowania rodziców o realizacji planu opiekuńczo- wychowawczo- edukacyjnego za pomocą przynajmniej jednego kanału informacji.

16.2. Personel organizuje spotkania grupowe z rodzicami minimum raz do roku.

16.3. Rodzice są informowani o planowanych spotkaniach (indywidualnych i grupowych) z co najmniej dwutygodniowym wypowiedzeniem.

16.4. Określony jest sposób umożliwiający rodzicom składanie wniosków, uwag i skarg

16.5. Co najmniej raz w roku jest dokonywane badanie satysfakcji rodziców dotyczące panującej atmosfery i relacji rodziców z personelem Żłobka.

16.6. Wyniki badania satysfakcji rodziców są uwzględnione w modyfikacji pracy Żłobka.

16.7. Plan opiekuńczo - wychowawczo - edukacyjny podlega konsultacjom z rodzicami dzieci, a w przypadku gdy w żłobku została utworzona rada rodziców - z tą radą.

Ad.16.1,2,3,4,5,6,7 w **Załączniku nr 10 - Zasady współpracy z rodzicami.**

Standard 17:

Tworzenie warunków umożliwiających rodzicom włączanie się w życie Żłobka

17.1. W Żłobku jest spisana lista spraw, w których decyzje są konsultowane z rodzicami lub radą rodziców, oraz spraw, w których decyzje są podejmowane wspólnie z rodzicami.

17.2. Są określone co najmniej trzy formy uczestnictwa rodziców w Żłobku.

17.3. Rodzice mają miejsce, w którym mogą zostawić informacje dla innych rodziców.

17.4. Są określone zasady przebywania rodziców na terenie Żłobka, obejmujące zasady poruszania się rodziców w pomieszczeniach i na zewnątrz.

Ad.17.1,2,3,4 w **Załączniku nr 10 - Zasady współpracy z rodzicami.**

Standard 18:

Tworzenie warunków umożliwiających rodzicom podnoszenie kompetencji rodzicielskich

18.1. Żłobek udostępnia rodzicom materiały edukacyjne w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ochrony ich przed przemocą i wykorzystywaniem.

18.2. Żłobek udostępnia rodzicom materiały informacyjne dotyczące standardów ochrony małoletnich.

18.3. Żłobek wspiera rodziców w nawiązaniu kontaktów ze specjalistami spoza placówki.

18.4. Żłobek udostępnia rodzicom inne niż wskazane powyżej materiały dotyczące różnych aspektów rozwoju dzieci.

Ad.18.1,2,3,4 w **Załączniku nr 10 - Zasady współpracy z rodzicami.**

Załącznik nr 1- Harmonogram obejmujący stałe i zmienne elementy dnia:

GODZINY	ELEMENTY DNIA
6.30- 8.15	Schodzenie się dzieci do żłobka. Zabawy dowolne według zainteresowań dzieci. Zabawy integrujące grupę. Ćwiczenia ogólnorozwojowe. Rozmowy zgodne z zainteresowaniami dzieci. Zabawy w kole ze śpiewem.
8.15- 8.30	Czynności higieniczne (mycie rąk, korzystanie z toalety, zachowanie porządku w miejscu zabawy).
8.30- 9.00	Śniadanie.
9.00- 9.30	Zajęcia zorganizowane stymulujące rozwój psychomotoryczny dziecka. Zabawy koordynujące całe ciało dziecka, doskonalące zmysł równowagi, zabawy manipulacyjne i paluszkowe , zabawy rozwijające wyobraźnię, spostrzegawczość. Zabawy wspierające rozwój mowy, zabawy parateatralne, techniczno-plastyczne, zabawy rytmiczne i logorytmiczne.
9.30- 9.45	Swobodne zabawy według zainteresowań dzieci , aktywność pozwalająca na odkrywanie, kreatywność.
9.45- 10.00	Drugie śniadanie.
10.00- 10.50	Spacery, zabawy dowolne na świeżym powietrzu lub w sali, zabawy dowolne w kąciakach zainteresowań. Czytanie bajek i baśni.
10.50-11.00	Przygotowanie do obiadu.
11.00-11.30	Obiad, wdrażanie do samodzielnego jedzenia, ćwiczenie posługiwania się sztućcami, pomoc dzieciom w spożywaniu posiłku.
11.30-11.40	Czynności higieniczne.
11.40-13.50	Leżakowanie. Słuchanie bajek, kołysanek, muzyki relaksacyjnej.
13.50-14.00	Czynności higieniczne. Przygotowanie do podwieczorku.
14.00-14.15	Podwieczorek.

14.15-16.30	Ćwiczenia, zabawy indywidualne z dziećmi dostosowane do ich możliwości i potrzeb. Zabawy dodatkowe dla dzieci o szczególnych zainteresowaniach. Rozchodzenie się dzieci do domu.
-------------	--

Załącznik nr 2 - Planowane aktywności:

NR STANDARDU	DZIAŁANIA PERSONELU, WSKAZÓWKI METODYCZNE ORAZ AKTYWNOŚCI
4.1	Każdego dnia personel stwarza dzieciom warunki do odpoczynku w żłobku w dwóch formach: odpoczynek na leżakach lub na dywanie.
4.2	Personel: • opisuje czynności higieniczne, jakie wykonuje razem z dzieckiem, żeby dziecko wiedziało, co będzie się z nim działo w kontakcie z dorosłym. Informuje dziecko o zamiarze zmiany mu pieluszki i upewnia się, że dziecko rozumie jego intencje.
4.4	Personel: • zaprasza dzieci do wspólnego nakrywania do stołu i sprzątania po posiłku; • daje dzieciom tyle czasu na posiłek, ile potrzebują.
5.1	Personel: • często znajduje się w fizycznej bliskości dzieci, siedząc obok nich na ich poziomie, np. na podłodze lub przy stole; • odzwierciedla emocje dzieci, ich radość i entuzjazm oraz inne emocje. Stara się utrzymać pozytywne emocje w kontakcie z dziećmi, żartuje z nimi, uśmiecha się i śmieje, reaguje na interakcje z dziećmi w ciepły sposób; • jest uważny na trudne momenty dzieci (zmęczenie, przestymulowanie) i wspiera je, aranżując zmiany w otoczeniu, dostosowując ton głosu i styl interakcji do sytuacji; • pozwala dzieciom się przytulać i utrzymywać fizyczną bliskość w odpowiedzi na werbalne lub niewerbalne intencje dzieci.

5.2	Personel: • swobodnie dołącza do zabawy i aktywności z dziećmi lub oddala się, gdy dzieci go nie potrzebują; • pozwala dzieciom na popełnianie błędów i zachęca do samodzielnego ich naprawiania/rozwiązywania problemów, jeżeli są na to gotowe; • akceptuje wyrażanie emocji przez dzieci; • okazuje szacunek dzieciom, wyrażając to również poprzez formy grzecznościowe: „dziękuję ci”, „proszę”.
5.3	Personel: • uprzedza dziecko o działaniu, które będzie podejmowane z jego udziałem (np. zmiana pieluchy lub wycieranie nosa lub buzi), i czeka na jego odpowiedź (werbalną lub niewerbalną), żeby mieć pewność, że dziecko rozumie sytuację; • przypomina dzieciom werbalnie lub niewerbalnie (gestem lub używając znaków graficznych) o następnym punkcie w planie dnia.
6.1	Personel: • aranżuje przestrzeń tak, żeby dzieci mogły widzieć, co robią inni, m.in. poprzez podział sali na kilka stref wyposażonych w zróżnicowane zabawki i materiały czy możliwość przekształcania sali w odpowiedzi na aktualne zainteresowania dzieci; • celebruje rytuały codziennego przywitania i pożegnania; wspólnie realizowany plan dnia, z powtarzającymi się zabawami integrującymi dzieci; • włącza dzieci w dekorowanie sali; • modeluje społeczne interakcje podczas zabaw z dziećmi, w których uczestniczy; • wykorzystuje wiedzę o zainteresowaniach i temperamencie dzieci do angażowania ich we wspólne zabawy.

6.2	Personel: • umożliwia dzieciom podejmowanie różnych ról (np. poprzez wyznaczanie w najstarszej grupie dyżurnego pomagającego w rozdawaniu sztućców); • zostawia dziecku czas na samodzielnie wykonanie jakiejś czynności, np. przy ubieraniu się, sprzątaniu, łączeniu puzzli lub aranżacji miejsca zabawy; • stwarza dzieciom możliwości pomagania innym dzieciom; • wspiera samodzielne rozwiązywanie konfliktów między dziećmi i udziela wsparcia w rozwiązywaniu konfliktów, jeśli same nie potrafią znaleźć rozwiązania problemu (uwaga: wskazane jest, aby osoby z personelu miały wspólną strategię wspierania dzieci w sytuacjach konfliktowych); • umożliwia dzieciom podejmowanie decyzji i wybieranie zgodnie z ich możliwościami rozwojowymi.
6.3	Personel: • daje dzieciom wskazówki, jak ze sobą współpracować (np.: „Najpierw on, potem ty”); • pozostaje w pobliżu, gdy dzieci decydują, z kim chcą się bawić; • podpowiada dziecku, jak może się zachować w konkretnej sytuacji, a nie mówi, czego ma nie robić (koncentruje się na pozytywnych komunikatach korygujących); • wprowadza zasady funkcjonowania dzieci w grupie i wyjaśnia ich znaczenie.
6.4	Celebrowanie powinno dotyczyć spraw bliskich najmłodszym dzieciom, takich jak np.: • urodziny (personel ustala z rodzicami i wprowadza prosty zwyczaj/rytuał świętowania w grupie urodzin, taki sam dla każdego dziecka); • Dzień Dziecka; • Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny (personel dba o to, by dzieci nie były obligowane do dawania rodzicom czy dziadkom prezentów). Personel: • uzgadnia celebrowanie świąt o znaczeniu kulturowym czy religijnym z rodzicami; • respektuje prawo dziecka do odmowy lub rezygnacji ze

	świętowania lub z fragmentu rytuału (np. przytulenia przez inne dzieci).
7.1	• umożliwianie dzieciom zabawy w kąciakach tematycznych uzupełnianych regularnie nowymi materiałami, zabawkami, przedmiotami, zgodnie ze zmieniającymi się zainteresowaniami dzieci i ich aktualnymi potrzebami; • rozwijanie zainteresowań dzieci przez dzielenie się pomysłami i pokazywanie nowych zastosowań istniejących materiałów, zabawek i pomocy edukacyjnych; • dostosowanie czasu trwania zabaw do możliwości dzieci (zabawy trwają tak długo, jak długo dzieci są nimi zainteresowane); • dostosowanie tematyki inicjowanych przez personel zabaw do aktualnych zainteresowań dzieci; • zapewnianie dzieciom dostępu do materiałów wzbudzających ich ciekawość, do przedmiotów codziennego użytku oraz materiałów pochodzących z natury; • umożliwianie dzieciom eksplorowania najbliższego otoczenia placówki i obserwowania zmian zachodzących w przyrodzie.
7.2.1	• opisywanie tego, co dziecko robi, co się dzieje z badanymi przez nie przedmiotami, materiałami; • uruchamianie umiejętności skupienia na działaniu i przewidywania jego skutków (np.: „Pchnąłeś piłkę. Teraz turla się po podłodze. Ciekawe, gdzie się zatrzyma?”); • wykorzystywanie czynności dnia codziennego (takich jak: ubieranie, jedzenie, higiena) lub tworzenie sytuacji edukacyjnych, w których dziecko może: - manipulować przedmiotami, materiałami; - podejmować czynności odwracalne i nieodwracalne; - robić doświadczenia; - próbować nowych rozwiązań i sprawdzać ich skuteczność.
7.2.2	• obserwowanie razem z dzieckiem lub dziećmi zjawisk, które przyciągają ich uwagę, i komentowanie tego (np.: „Widzę, że kapie woda z kranu, zakręcę go mocniej”; „Słyszę, że stukasz grzechotką w stół. To głośny dźwięk. Ja stukam grzechotką w dywan. To cichy dźwięk”);

	• okazywanie zaciekania i swojego zaangażowania w badanie, modelowanie postawy ciekawości, dociekliwości, zaangażowania w swoje działanie; • pomaganie w rozumieniu tego, co dzieci robią i obserwują, przez opisywanie i wyjaśnianie; • zachęcanie do eksplorowania natury i terenu na zewnątrz budynku, stwarzanie możliwości swobodnej zabawy oraz opisywanie tego, co dzieci robią.
7.2.3	• określanie i nazywanie cech przedmiotów używanych przez dzieci (dotyczących np. koloru, kształtu, faktury); • określanie relacji między przedmiotami (np.: dużo–mało; blisko – daleko, ciepłe–zimne) w sytuacjach codziennych, swobodnej zabawy i zajęciach kierowanych przez siebie; • dawanie dzieciom możliwości wyboru między różnymi produktami do jedzenia podczas posiłku i opisywanie różnic między nimi; • określanie i porównywanie przedmiotów w otoczeniu (np.: duży-mały, większy- mniejszy).
7.2.4	• używanie w codziennych kontaktach z dziećmi takich słów, jak: góra, dół, przód, tył, lewo, prawo, nad, pod, obok, wewnątrz, zewnątrz, przed, za, między, wyżej, niżej, w górze, na dole, daleko, blisko, wysoko, nisko; • opisywanie swoich czynności i aktywności dzieci i umiejscawianie tych działań w przestrzeni („Postawiłam kubeczki do picia na tacy. Widzę, że posadziłeś misia na krześle, a zajaczkę na podłodze. Chcesz, żeby zajac siedział wyżej?”).
8.1	1) mówienie do dzieci • komunikowanie się w sposób zrozumiały dla dziecka; • inicjowanie kontaktu werbalnego i niewerbalnego; • używanie pytań otwartych i rozszerzających lub inicjujących rozmowę w sposób budzący zainteresowanie albo działanie dziecka; • stosowanie różnorodnych form wypowiedzi (pytania, zdania twierdzące, wykrzyknikowe itd.); • towarzyszenie dzieciom w zabawach i częste komentowanie, co one robią;

	• dopytywanie dzieci o ich potrzeby w czasie codziennych czynności, takich jak toaleta czy jedzenie; • kierowanie wzroku i postawy ciała w kierunku dziecka, które coś mówi; • zadawanie pytań rozszerzających i komentowanie w sposób zachęcający do dalszej wypowiedzi („Co się stało? Uderzyłeś się? Gdzie?”); 2) wzbogacanie słownictwa dzieci • wykorzystywanie słów z różnych kategorii (np.: przedmioty, działania, uczucia, funkcje); • rozwijanie interakcji dotyczących wspólnego doświadczenia lub zdarzeń z życia dziecka (np.: „Pamiętasz, jak na spacerze widzieliśmy wiewiórkę?”; „Wiem, że w domu masz psa. Co on robi, jak przychodzisz do domu? Hau-hau?”); • nazywanie, opisywanie tego, co robi dziecko, z użyciem nowych słów (pytanie: „Czy ten kalafior ci smakuje? zamiast: „Mniam-mniam?”); • rozwijanie języka i słownictwa dzieci za pomocą określeń opisujących dane zjawisko, sytuację czy przedmiot i łączenia ich ze słowami, które dziecko zna; • wypowiadanie się pełnymi zdaniami, unikanie infantylizowania; • mówienie w pierwszej osobie („Teraz pokażę ci tę nową układankę”).
8.2	1) rozmowy z dziećmi • utrzymywanie konwersacji z dzieckiem przez wymianę: słuchanie–mówienie–słuchanie; • wykorzystywanie każdej sytuacji w ciągu dnia do prowadzenia rozmów z dziećmi (niezależnie od tego, czy jest to zabawa kierowana, czy posiłek, czy mycie rąk, ubieranie się przed spacerem itp.); • angażowanie dziecka w słowną interakcję opartą zarówno na wspólnie dzielonym doświadczeniu, jak i osobistych doświadczeniach dziecka; 2) komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem • stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą bawić się ze sobą i rozmawiać o tym, co robią; • wspieranie komunikowania się dzieci ze sobą i z personelem (np. poprzez zabawy w telefon, w przyjęcie, w dom); • rozmawianie z dziećmi na temat tego, co jest aktualnie przedmiotem ich uwagi;

	• dawanie wskazówek dzieciom ułatwiających komunikację („Możesz powiedzieć, żeby...”; „Możesz zapytać o...”); 3) aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu tekstów, utworów, książek: • wprowadzenie i kultywowanie zwyczaju codziennego czytania o określonej porze, codziennych zabaw ze śpiewem; • wykorzystywanie rymowanek, piosenek do rozpoczynania, trwania i kończenia jakiejś czynności (np. piosenka na powitanie); • opowiadanie dzieciom książek z obrazkami i dbanie o to, żeby dzieci mogły aktywnie w tym uczestniczyć, dotykając ich, komentując treść.
9.1	1) rozwój sprawności dzieci w zakresie małej motoryki • zapewnienie dostępności materiałów i przedmiotów umożliwiających dzieciom rozwijanie sprawności motoryki małej; • stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą ćwiczyć sprawność rąk i palców, w tym np.: zgniatać, rolować, rozpląszczać miękkie masy, trzymać małe przedmioty, doskonalić chwyt, drzeć papier; • umożliwianie dzieciom zamykania, otwierania, zakręcania i odkręcania pojemników, wkładania i wyjmowania małych przedmiotów; 2) rozwój percepcji zmysłowej dzieci • umożliwianie dzieciom codziennego kontaktu z materiałami angażującymi zmysły: czucie, smak, zapach, wzrok, słuch, poczucie ułożenia ciała i równowagę; • zapewnianie w ciągu dnia różnorodnych aktywności sensorycznych, dostosowanych do potrzeb dzieci i ich możliwości (uwaga: planowanie doświadczeń sensorycznych powinno zagwarantować dzieciom czas na zaangażowanie się i zabawę z innymi dziećmi); • stwarzanie niemowlakom możliwości samodzielnego badania różnorodnych obiektów i swojego ciała – własnych rąk i nóg oraz twarzy; 3) rozwój sprawności dzieci w zakresie dużej motoryki • wspieranie niemowlaków w nauce kontrolowania ruchów ciała i nauce stania, chodzenia na czworakach i chodzenia w pionie; • umożliwianie niemowlakom eksplorowania przestrzeni przez przenoszenie ich w różne miejsca, w których czekają nowe wyzwania,

	np. dążenie do interesujących przedmiotów; • bawienie się z dziećmi w zabawy ruchowe, podążanie za tym, co robią dzieci (np. turlanie się, chodzenie na czworakach); • stwarzanie dzieciom warunków do podejmowania nowych wyzwań związanych z przemieszczaniem się i uczeniem nowych umiejętności motorycznych; • umożliwianie dzieciom wielokrotnego powtarzania i ćwiczenia konkretnych umiejętności ruchowych tak długo, jak długo są tym zainteresowane; • wykorzystywanie sytuacji codziennych do ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, np. podczas jedzenia, ubierania się i innych czynności.
10.1	• zapewnienie dostępu do materiałów umożliwiających dzieciom kreatywne działanie; • stworzenie bezpiecznej atmosfery, bez oceniania, zapewnienie swobody działania oraz czasu potrzebnego na angażowanie się dzieci we własnym tempie i zakresie; • docenienie procesu twórczego, a nie jakości efektu; • wspieranie i nadawanie wartości samemu działaniu tworzenia; • nazywanie tego, co dzieci robią, bez poprawiania ich i oceniania; • zapewnienie dzieciom czasu i miejsca na działania kreatywne w ciągu całego dnia; • stwarzanie dzieciom okazji do ekspresji twórczej, m.in. w formie tańca, śpiewu, manipulacji materiałami plastycznymi, wydawania dźwięków; • aranżowanie działań artystycznych nawet dla małej grupki dzieci lub pojedynczego dziecka, bez konieczności angażowania całej grupy w to samo działanie; • dostarczanie dzieciom okazji obcowania ze sztuką (rzeźbą, malarstwem, rysunkami) o wysokiej jakości artystycznej; • zapewnianie dzieciom kontaktu z muzyką wysokiej jakości, zarówno jeśli chodzi o jakość odtwarzania, jak i repertuar; • zapewnianie dzieciom dostępu do książek z szatą graficzną wysokiej jakości oraz do albumów ze zdjęciami; • organizowanie dzieciom rysowania i malowania na poziomych i pionowych dużych płaszczyznach (wielkości co najmniej A3) na wysokości ich wzroku; • organizowanie warunków do aktywności twórczej na zewnątrz

	budynku – w naturze.
10.2	Zachęcanie do: 1) wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach • sfera muzyczna: śpiewanie, granie, wytwarzanie dźwięków, w tym z wykorzystywaniem głosu i dźwięków generowanych przez przedmioty, zjawiska, ciało, powtarzanie, modyfikowanie i tworzenie melodii, słuchanie dźwięków naturalnych i wytworzonych, słuchanie muzyki, piosenek; • sfera plastyczna: malowanie, barwienie, rysowanie, stemplowanie, cięcie, darcie, naklejanie, komponowanie obrazów na dużych i małych przestrzeniach, komponowanie w przestrzeni trójwymiarowej, układanie, dekorowanie z wykorzystaniem różnorodnych materiałów; • sfera ruchowa: ruch swobodny i spontaniczny, taniec swobodny, naśladowanie ruchów, tworzenie ruchów z wykorzystaniem swojego ciała i rekwizytów, taniec do muzyki; • sfera słowna: spontaniczne i swobodne zabawy własnym głosem – tworzenie własnych słów, wydawanie dźwięków naśladowczych, zmiana głosu, tworzenie rymów, mówienie wierszyków, zmienianie słów w znanych dziecku wierszykach; • łączenie różnych rodzajów ekspresji: ruch swobodny do muzyki z wokalizą dziecka oraz jednoczesnym malowaniem wodą na chodniku (tworzeniem swobodnych linii); 2) wykorzystywania różnorodnych materiałów Zachęcanie dzieci do używania różnorodnych materiałów, takich jak: woda, piasek, błoto, trawa, liście, kamienie, zioła, warzywa, owoce, instrumenty, przedmioty wydające dźwięki, ubrania, materiały tekstylne, papier, przedmioty codziennego użytku; 3) poznawania różnych wytworów kultury Zapoznavanie dzieci z różnymi wytworami kultury poprzez: • teatrzyki w wykonaniu opiekunów, rodziców lub zaproszonych artystów; • słuchanie muzyki na żywo; • słuchanie muzyki klasycznej; • prezentowanie reprodukcji malarstwa lub rzeźby;

	• czytanie i oglądanie książek i albumów o wysokich walorach artystycznych (graficznie i językowo).
13.5	W planie dnia jest codzienne wychodzenie z dziećmi na zewnątrz. W wyjątkowych sytuacjach związanych z wysokim poziomem smogu lub niedogodnymi warunkami atmosferycznymi dzieciom proponuje się inne aktywności: • zaplanowanie co najmniej jednego wyjścia na zewnątrz każdego dnia – niezależnie od pory roku (zapewniając przy tym ubiór adekwatny do warunków atmosferycznych); • w miesiącach letnich wydłużenie czasu pobytu na dworze, z uwzględnieniem przerw podczas największego upału; • rezygnacja z wyjścia jedynie w ekstremalnych warunkach (np. burza, ulewa, ekstremalna temperatura, bardzo zła jakość powietrza); • zapewnienie bezpiecznej i atrakcyjnej przestrzeni do zabaw na zewnątrz – ogrodzonego, wyposażonego w sprzęt zabawowy i roślinność placu zabaw; • uwzględnienie w planie zarówno swobodnych zabaw ruchowych, jak i organizowanych zabaw (gier sportowych, zabaw z elementami edukacyjnymi); • zadbanie o odpowiednie nawodnienie dzieci – zapewnienie dzieciom stałego dostępu do wody pitnej. Niewykluczanie najmłodszych dzieci z możliwości udziału w spacerach, wykorzystanie wózka spacerowego 6- osobowego.

Załącznik nr 3 - Wizytówka

1. Nazwa Instytucji:

Gminny Żłobek w Lisiej Górze

a) Organ prowadzący : Gmina Lisia Góra;

b) Nr wpisu do rejestru: 03207

2. Lokalizacja:

a) Adres: ul. Jaracza 1, 33-140 Lisia Góra;

b) Dostęp do środków transportu: po drugiej stronie ulicy znajduje się przystanek autobusowy. Zaraz przy budynku Żłobka Rodzice do dyspozycji mają parking. W niedalekim sąsiedztwie Żłobka (ok. 150m) znajdują się dwa dostępne parkingi.

c) Bliskość terenów zielonych: brak

3. Struktura i zasoby:

a) Liczba miejsc: 50 dostępnych miejsc;

b) Grupy wiekowe: do Żłobka mogą uczęszczać dzieci w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia do lat 3 lub w przypadku gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym- 4 rok życia dziecka;

c) Dostępność specjalistycznych sal: na chwilę obecną brak;

d) Przestrzenie zewnętrzne: do Żłobka przynależy plac zabaw, teren zielony. Żłobek może również korzystać z ogrodu sensorycznego, który znajduje się na terenie Gminnego Przedszkola w Lisiej Górze.

4. Kierownictwo i kontakt:

a) Dyrektor: Urszula Żebrowska

b) Dane kontaktowe: 146571580

e-mail: zlobeklg@lisiagora.pl

5. Charakter i metody pracy:

a) Metodyka: stosowane metody pracy: pedagogika Montessori, Pedagogika Zabawy, Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne, Metoda Aktywności Christophera i Marianny Knillów, metody aktywizujące, bajkoterapia, elementy integracji

sensorycznej;

b) Specjalne programy: na chwilę obecną brak;

c) Innowacje: Program Powszechnej Edukacji Dwujęzycznej „Bilingual Future”. Program ten jest realizowany w każdej grupie. Zasadniczym celem Programu Powszechnej Edukacji Dwujęzycznej „Bilingual Future” jest codzienne, kontekstowe osłuchiwanie się dzieci z językiem angielskim w okresie szczególnej wrażliwości językowej (0-6) tak, aby angielski nigdy nie stał się dla dzieci językiem obcym. Dzięki temu dziecko w sposób naturalny przyswaja język angielski. Korzyści płynące z dwujęzyczności przejawiają się na wielu płaszczyznach w dalszym rozwoju dziecka. Wg badań dziecko wychowywane w dwujęzycznym środowisku przejawia: większe możliwości koncentracji i podzielności uwagi, lepszą pamięć semantyczną i epizodyczną, lepsze wyniki w nauce, większe możliwości adaptacji społecznej i kulturowej, wyższą pozycję materialną i społeczną.

6. Bezpieczeństwo i dostosowanie do potrzeb dzieci:

a) Dostosowanie obiektu: podjazd dla osób z niepełnosprawnością, miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnością;

b) Monitoring: zewnętrzny i wewnętrzny.

Załącznik nr 4 - Procedura przebywania osób dorosłych innych niż personel i rodzice na terenie Gminnego Żłobka w Lisiej Górze.

1. Cel procedury: Zapewnienie bezpieczeństwa dzieci poprzez kontrolę i dokumentowanie obecności osób dorosłych spoza personelu na terenie Żłobka.
2. Zakres stosowania: Procedura dotyczy wszystkich osób dorosłych spoza personelu placówki (np. rodziców, opiekunów prawnych, osób upoważnionych, dostawców, pracowników technicznych itp.)
3. Sposób postępowania:
 - 3.1. Zasady przebywania rodziców na terenie Żłobka określają odrębne Zasady współpracy z rodzicami.
 - 3.2. Osoby dorosłe przekazujące i odbierające dziecko przebywają w wyznaczonym pomieszczeniu w trakcie wykonywania tych czynności.
 - 3.3. Wszystkie osoby dorosłe spoza personelu oraz osoby niewymienione w punktach 3.1 i 3.2 zobowiązane są wpisać się do Księgi wejść i wyjść znajdującej się w gabinecie Dyrektora podając następujące dane:
 - imię i nazwisko,
 - cel wizyty,
 - godzinę wejścia,
 - godzinę wyjścia.
 - 3.4. Wyznaczony pracownik weryfikuje tożsamość odwiedzającego na podstawie dokumentu tożsamości (dowód osobisty, prawo jazdy lub inny oficjalny dokument).
 - 3.5. Osoby spoza personelu mogą przebywać na terenie Żłobka wyłącznie pod stałą opieką wyznaczonego pracownika.
 - 3.6. Zabrania się kontaktu osób spoza personelu z dziećmi bez obecności i nadzoru personelu.
 - 3.7. Personel placówki ma obowiązek bieżącej kontroli przestrzegania niniejszej procedury przez osoby odwiedzające.
 - 3.8. Wszelkie incydenty lub odstępstwa od procedury należy natychmiast zgłosić Dyrektorowi lub innej upoważnionej osobie.

Księga wejść i wyjść

Data	Godzina wejścia	Godzina wyjścia	Imię i nazwisko	Cel wizyty	Podpis
------	--------------------	--------------------	--------------------	------------	--------

Załącznik nr 5 - Procedura przyjmowania i odbierania dziecka z Gminnego Żłobka w Lisiej Górze

1. Cel procedury

Celem niniejszej procedury jest ustalenie jednolitych zasad przyjmowania i odbierania dzieci ze Żłobka. Procedura ma zapewnić bezpieczeństwo dzieci i umożliwić szybkie reagowanie w sytuacjach zagrożenia.

2. Zakres stosowania

Procedura obowiązuje cały personel Żłobka niezależnie od zajmowanego stanowiska i formy zatrudnienia.

3. Odpowiedzialność

Wszyscy pracownicy instytucji opieki są odpowiedzialni za znajomość i przestrzeganie procedury, a także zwracanie rodzicom i osobom upoważnionym do odbioru dziecka uwagi na wagę przestrzegania procedury dla bezpieczeństwa dzieci.

4. Opis postępowania

- 1) Dziecko jest przyprowadzane do Żłobka w godzinach jego otwarcia i przekazywane osobiście upoważnionej osobie z personelu.
- 2) Dziecko powinno być odbierane ze Żłobka przez jednego z rodziców (o ile prawo do odebrania dziecka nie zostało ograniczone na mocy rozstrzygnięcia właściwego organu) lub pisemnie upoważnioną przez nich osobę pełnoletnią, wskazaną w upoważnieniu do odbioru dziecka.
- 3) W przypadku ograniczenia lub pozbawienia praw rodzicielskich jednego z rodziców Żłobek w trakcie wydawania dziecka jest zobligowany do postępowania zgodnie z orzeczeniem/postanowieniem sądu rodzinnego.
- 4) Osobom bez pisemnego upoważnienia złożonego osobiście przez rodziców lub osobom w stanie wskazującym na spożycie alkoholu lub pod wpływem innych środków odurzających dziecko nie będzie wydawane.
- 5) W przypadku nieodebrania dziecka i niemożności nawiązania kontaktu z rodzicem lub osobami uprawnionymi do odbioru dziecka osoba kierująca Żłobkiem lub inna osoba z personelu wzywa policję.

Załącznik nr 6 - Procedura postępowania w przypadku choroby dziecka

Cel procedury:

Zapewnienie szybkiego i właściwego reagowania personelu w sytuacji podejrzenia choroby dziecka.

1. Zakres stosowania:

Procedura obowiązuje cały personel Gminnego Żłobka w Lisiej Górze.

2. Sposób postępowania:

2.1. Uważna obserwacja dzieci: Personel ma obowiązek monitorowania dzieci pod kątem objawów mogących wskazywać na chorobę, takich jak:

- gorączka, podwyższona temperatura,
- wysypka, zaczerwienienie skóry,
- kaszel,
- katar, trudności w oddychaniu,
- wymioty, biegunka,
- bóle (np. głowy, brzucha), drażliwość,
- osłabienie, apatia, senność,
- reakcja alergiczna lub odczyn po ukąszeniu owada.

2.2. Działania w przypadku zauważenia niepokojących objawów:

- odizoluj dziecko od grupy, zapewniając jednocześnie komfort i opiekę,
- dokonaj pomiaru temperatury termometrem bezdotykowym lub pod pachą,
- natychmiast poinformuj Dyrektora o zaistniałej sytuacji,
- skontaktuj się z rodzicami/ opiekunem prawnym dziecka i poinformuj ich o konieczności odbioru dziecka, w jak najkrótszym czasie od otrzymania informacji,
- w razie potrzeby wezwij pomoc medyczną,

- zapewnij dziecku spokój i komfort do czasu odbioru przez rodzica/opiekuna prawnego lub przyjazdu pomocy medycznej.
- pracownicy żłobka nie mogą podawać dzieciom żadnych leków (m.in. syropów, kropli, leków na przeziębienie itp.).

2.3. Podejrzenie choroby zakaźnej:

- niezwłocznie poinformuj Dyrektora Żłobka, który zgłosi sytuację do odpowiedniej stacji sanitarno-epidemiologicznej,
- postępuj zgodnie z wytycznymi sanepidu (kwarantanna, dezynfekcja itp.),
- poinformuj rodziców pozostałych dzieci o sytuacji oraz konieczności obserwacji zdrowia ich dzieci,
- dziecko może powrócić do Żłobka dopiero po całkowitym wyzdrowieniu i przedłożeniu przez rodzica/opiekuna prawnego zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego zakończenie leczenia.

Załącznik nr 7 - Adaptacja w Gminnym Żłobku w Lisiej Górze

1. Po co jest adaptacja?

Adaptacja to łagodne, stopniowe wprowadzanie dziecka do nowego środowiska Żłobka – w taki sposób, aby czuło się w nim bezpiecznie. Dzięki adaptacji dziecko buduje zaufanie do opiekunów, poznaje rytm dnia w placówce, a rodzice zyskują pewność, że potrzeby ich dziecka są zauważane i szanowane.

2. Dlaczego Twoja obecność ma znaczenie?

Od momentu urodzenia tworzy się szczególna więź przywiązania między dzieckiem, a rodzicami. Ta relacja jest pierwszym fundamentem bezpieczeństwa i rozwoju i umacnia się do ok. 5. roku życia. Podczas adaptacji rodzic staje się dla dziecka „bezpiecznym portem” – swoją obecnością zachęca je do odkrywania nowego miejsca, osób i aktywności. Dlatego rodzic (lub inna bliska osoba) towarzyszy dziecku tak długo, aż między dzieckiem, a opiekunem w Żłobku zacznie tworzyć się nowa, pełna zaufania więź. To właśnie ta „trójkątna” relacja – dziecko – rodzic – opiekun – jest dla dziecka niezbędna do budowania kontaktów z rówieśnikami i całym otoczeniem.

3. Jak długo trwa?

Nie ma jednej „właściwej” długości – każde dziecko reaguje inaczej. Typowy przebieg wygląda tak:

Etap	Czas orientacyjny*	Co się wtedy dzieje?
Poznajemy się	1-2 spotkania przed startem	Zwiedzanie sali, rozmowy z opiekunem, wypełnienie ankiety o dziecku. Wspólne zabawy z innymi rodzicami i dziećmi.
Pierwsze wizyty z rodzicem	3-5 dni	Dziecko przebywa 1-2 godz. w sali razem z rodzicem; obserwuje, bawi się, nawiązuje pierwsze kontakty.
Pierwsze krótkie rozstania	5-10 dni	Rodzic wychodzi na kilka-kilkadziesiąt minut; czas rozłąki stopniowo się wydłuża.

Samodzielny pobyt	do 4 tyg.	Dziecko zostaje na zaplanowany czas (początkowo nie na cały dzień); rodzic jest w gotowości pod telefonem.
-------------------	-----------	--

*Czasy są orientacyjne – adaptacja kończy się wtedy, gdy dziecko czuje się bezpiecznie.

4. Twoja rola – zadania rodzica

- 1) Towarzysz dziecku w pierwszych dniach/tygodniach. Bądź uważny, ale pozwól opiekunowi nawiązać relację z dzieckiem.
- 2) Ustalaj z opiekunami na bieżąco swoją rolę i działania w grupie z dziećmi.
- 3) Nie odchodź bez pożegnania z dzieckiem.
- 4) Pożegnaj się jasno i krótko – uśmiech, przytulenie, konkretna informacja („Wracam po obiedzie”).
- 5) Zachowaj spokój – Twoje emocje przenoszą się na dziecko.
- 6) Bądź dostępny – w razie potrzeby możesz być poproszony, by wrócić szybciej.
- 7) Rozmawiaj z opiekunem – dziel się obserwacjami i pytaj o przebieg dnia.

5. Czego możesz się spodziewać?

- Różnych emocji – radości, ciekawości, ale też łez i złości. To normalne.
- Kroków naprzód i w tył – czasem po weekendzie dziecko znowu potrzebuje więcej wsparcia.
- Zmian w domu – większe zmęczenie, zmiany apetytu lub snu w pierwszych tygodniach.

6. Praktyczne wskazówki

- Przygotuj dziecko zawczasu: opowiadaj o Żłobku, czytaj książeczki o pierwszych dniach w grupie, praktykuj wspólne przebywanie z innymi dziećmi i dorosłymi z rodziny i grona przyjaciół, zapoznaj dziecko z drogą do żłobka.
- Zadbaj o komfort dziecka: przynieś ulubioną przytulankę, kocyk.
- Ustal jasny rytm dnia w domu, podobny do żłobkowego (pory posiłków, drzemki).

- Nie spiesz się: jeśli to możliwe, zarezerwuj sobie kilka wolnych dni (z możliwością wydłużenia), a następne 2-3 tygodnie z elastycznym czasem pracy.

Świętuj małe sukcesy: każda godzina spędzona samodzielnie to krok naprzód!

Masz pytania? Skontaktuj się z opiekunem lub Dyrektorem Żłobka – chętnie wyjaśnimy każdy krok.

Proces adaptacji to wspólna przygoda – przy odrobinie cierpliwości i współpracy stanie się dla Twojego dziecka początkiem wielu radosnych doświadczeń.

Ramowy program adaptacji w Gminnym Żłobku w Lisiej Górze

1. Cele adaptacji

1. Nawiązanie więzi:

- stworzenie bezpiecznej relacji pomiędzy dzieckiem a opiekunem w obecności rodzica lub innej bliskiej osoby;
- stopniowe wprowadzanie dziecka do grupy rówieśniczej.

2. Budowanie partnerstwa z rodzicami:

- rozwijanie otwartej, dwustronnej komunikacji między rodzicami, a personelem;
- wspólne ustalanie celów wychowawczych i sposobów reagowania na potrzeby dziecka.

3. Poczucie bezpieczeństwa dziecka:

- umożliwienie dziecku zdobycia zaufania do nowego środowiska, przestrzeni, ludzi i codziennego rytmu placówki.

4. Rozwój samodzielności:

- zachęcanie dziecka do eksploracji otoczenia i stopniowego podejmowania aktywności bez stałej obecności rodzica.

2. Zasady adaptacji

- Indywidualizacja – plan adaptacji tworzony jest odrębnie dla każdego dziecka na podstawie informacji uzyskanych od rodziców.
- Aktywny udział rodzica – rodzic towarzyszy dziecku zgodnie z ustalonym harmonogramem i obowiązującymi zasadami przebywania w grupie.
- Uważna obserwacja – opiekun monitoruje sygnały dziecka i odpowiada na nie z empatią (kontakt wzrokowy, łagodny dotyk, oferowanie wsparcia z dystansu, gdy dziecko tego potrzebuje).
- Bieżąca wymiana informacji – codzienna, krótka wymiana informacji z rodzicami dotycząca przebiegu adaptacji.
- Stopniowe poszerzanie doświadczeń – włączanie dziecka w aktywności grupowe.
- Stałość kadry – w grupie pracują ci sami opiekunowie; obecność osób nieznanych dzieciom ogranicza się do minimum.
- Elastyczne dostosowanie rytmu dnia – początkowo respektowane są indywidualne pory snu i posiłków; docelowo dzieci stopniowo uczą się wspólnego harmonogramu.
- Krótki czas pobytu na starcie – pierwsze dni obejmują 1-2 godzinne wizyty; długość pobytu zwiększa się wraz ze wzrostem komfortu dziecka.
- Świadome rozstania – pierwsze wyjścia rodzica odbywają się dopiero, gdy dziecko nawiązało kontakt z opiekunem (jednak nie wcześniej niż 4. dnia), angażuje się w zabawę; rozstania są krótkie i zawsze poprzedzone jasnym pożegnaniem.

3. Przebieg adaptacji

Faza	Opis działań	Zaangażowane osoby	Przykładowy czas*
A. Faza wstępna-poznanie	Przekazanie rodzicom materiałów o adaptacji. Indywidualna/grupowa rozmowa z dyrekcją lub opiekunami. Zwiedzanie szatni, sali i ogrodu. Wypełnienie ankiety o dziecku. Ustalenie indywidualnego planu (daty, długość pobytu, rola rodzica).	Dyrektor, opiekun, rodzice	1 spotkanie przed rozpoczęciem uczęszczania

	Opcjonalne spotkanie integracyjne w sali/ogrodzie.		
B. Faza właściwa- budowanie zaufania	Dziecko wraz z rodzicem przebywa w sali. Dziecko obserwuje, oswaja się z otoczeniem. Opiekun nawiązuje relację poprzez zabawę, rozmowę, kontakt fizyczny, przytulenie, gdy dziecko tego potrzebuje. Rodzic stopniowo wycofuje się – najpierw siedzi obok, później oddala się w sali.	Opiekun, rodzic, dziecko	3-5 dni
C. Faza rozstania- samodzielny pobyt	Krótkie wyjścia rodzica (10-15 min), wydłużane do 30-60 min (poza salą). Opiekun pociesza dziecko w razie potrzeby. Włączenie dziecka w rutynę grupy (posiłek, mycie rąk). Regularna informacja zwrotna dla rodziców.	Opiekun, dziecko, rodzic	5-10 dni
D. Faza konsolidacji - stabilizacja	Dziecko pozostaje samodzielnie cały zaplanowany czas. Czas pobytu jest stopniowo wydłużany. W razie trudności istnieje możliwość „kroku wstecz”. Stała komunikacja z rodzicami o postępach.	Wszyscy opiekunowie, dziecko, rodzice	do 4 tyg.

**Podane czasy są orientacyjne; tempo dostosowuje się do dziecka.*

4. Wskaźniki zakończenia adaptacji

- Relacja z opiekunem – dziecko swobodnie inicjuje kontakt, pozwala się wziąć na ręce, szuka wsparcia u opiekuna, gdy odczuwa dyskomfort.

- Bezpieczne rozstania – po pożegnaniu z rodzicem dziecko nie przejawia długotrwałego lub intensywnego stresu (krótkotrwały płacz jest akceptowalny).
- Skuteczne ukojenie – opiekun potrafi uspokoić dziecko, stosując znane dziecku metody (kołysanie, przytulenie, piosenka).
- Aktywna eksploracja – dziecko samodzielnie się bawi, interesuje otoczeniem, nawiązuje kontakt z rówieśnikami i innymi opiekunami.
- Utrzymanie rytmu dnia – dziecko uczestniczy w głównych elementach harmonogramu (posiłki, drzemka).

5. Rola rodzica – skrócona instrukcja

- Bądź dostępny – pozostaw numer telefonu, nie oddalaj się zbyt daleko od placówki w pierwszych dniach rozstań.
- Sygnalizuj emocje – mów dziecku, co się wydarzy („Teraz wychodzę do pracy, wrócę po obiedzie”).
- Zachowaj spokój – Twoja pewność i konsekwencja pomagają dziecku poczuć się bezpiecznie.
- Korzystaj z informacji zwrotnej – rozmawiaj z opiekunami.

6. Ewaluacja programu

- Cotygodniowe spotkania zespołu – wymiana doświadczeń, omówienie trudności i postępów dzieci.
- Ankieta rodzicielska po 4 tygodniach – ocena satysfakcji z procesu adaptacji.
- Analiza wskaźników – liczba dzieci z pełną adaptacją w zakładanym czasie; przypadki wymagające wydłużonej adaptacji; rekomendacje zmian.

Załącznik nr 8

UMOWA Z RODZICEM/OPIEKUNEM

dotycząca zasad korzystania z usług Gminnego Żłobka w Lisiej Górze ul. Jaracza 1
zawarta w dniu 202... roku w Lisiej Górze pomiędzy:

1) **Gminnym Żłobkiem** z siedzibą w Lisiej Górze przy ul. Jaracza 1,
a

2) **Panem/Panią** (imię i nazwisko),
zamieszkałym/łą.....,
PESEL....., seria i nr dowodu
tożsamości....., telefon zwanym/ą dalej
„Rodzicem”, będącym/ą opiekunem prawnym dziecka (zwanego dalej „Dzieckiem”):

Imię i nazwisko Dziecka:.....

data urodzenia Dziecka:.....*PESEL Dziecka:*.....

zawierają umowę (zwaną dalej „Umową”) o następującej treści:

§ 1 Oświadczenie Rodzica

Rodzic oświadcza, że:

1. Jest opiekunem prawnym Dziecka i jest uprawniony do zawarcia niniejszej Umowy.
2. Działa za zgodą i w porozumieniu z pozostałymi przedstawicielami ustawowymi Dziecka.
3. Przekazał Żłobkowi rzetelną informację na temat stanu zdrowia Dziecka oraz wszelkich zdarzeń i okoliczności mogących mieć wpływ na jego zachowanie.
4. Zapoznał się ze statutem i regulaminem organizacyjnym Żłobka i zobowiązuje się do ich przestrzegania.

§ 2 Przedmiot umowy

1. Na mocy niniejszej Umowy Rodzic zleca, a Żłobek przyjmuje zlecenie świadczenia usług opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych na rzecz Dziecka.
2. Żłobek zobowiązuje się do wykonywania niniejszej umowy z najwyższą dbałością o dobro Dziecka.
3. Żłobek zobowiązuje się do zatrudniania kadry posiadającej odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi.

§ 3 Prawa Rodzica

Rodzic ma prawo do:

1. Kontaktu z Dzieckiem w czasie jego pobytu w Żłobku, zgodnie z zasadami przyjętymi przez instytucję.
2. Informacji o wartościach, planie opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjnym realizowanym podczas pracy z dziećmi, organizacji Żłobka.
3. Informacji o rozwoju i funkcjonowaniu Dziecka w Żłobku oraz działaniach personelu wobec Dziecka.
4. Zaangażowania się w decyzje dotyczące Dziecka, zgodnie z zasadami przyjętymi przez instytucję.
5. Niezwłocznego otrzymania informacji o incydentach zagrażających zdrowiu Dziecka, takich jak wypadki, choroby zakaźne i inne, zgodnie z ustaloną w Żłobku procedurą postępowania w tych przypadkach.

§ 4 Obowiązki Rodzica

Rodzic zobowiązuje się do:

1. Punktualnego odbierania Dziecka ze Żłobka.
2. Terminowego uiszczania opłat za świadczenie usług, zgodnie z cennikiem opłat.
3. Współpracy z personelem Żłobka w zakresie opieki, wychowania i edukacji Dziecka.
4. Przestrzegania postanowień niniejszej Umowy oraz regulaminu Żłobka.

5. Zawiadamiania personelu o nieobecnościach Dziecka zgodnie z regulaminem Żłobka.
6. Udzielania informacji o stanie zdrowia Dziecka istotnych dla bezpieczeństwa jego i innych dzieci w Żłobku.
7. Niezwłocznego informowania personelu Żłobka o zmianie danych kontaktowych, w tym danych osób upoważnionych do odbioru Dziecka ze Żłobka, zgodnie z upoważnieniem, którego wzór stanowi załącznik do Umowy.
8. Uczestniczenia w zebraniach rodziców lub indywidualnych spotkaniach z personelem Żłobka.

§ 5 Czas trwania Umowy

Umowę zawiera się na czas określony od dnia..... do dnia.....

§ 6 Rozwiązanie Umowy

1. Umowa może być rozwiązana:
 - a. na mocy porozumienia stron;
 - b. za wypowiedzeniem przez każdą ze stron, z miesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego;
 - c. w każdym czasie przez Żłobek, ze skutkiem na dzień oznaczony w piśmie obejmującym oświadczenie o rozwiązaniu, w przypadku naruszania przez Rodzica postanowień Umowy, w szczególności w przypadku zalegania z opłatami powyżej jednego pełnego okresu płatności lub istotnego naruszenia postanowień zawartych w § 3 Umowy;
 - d. w przypadku zakończenia działalności Żłobka;
2. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1c. wymagają dla swojej ważności formy pisemnej.

§ 7 Postanowienia końcowe

1. Wszelkie zmiany postanowień niniejszej Umowy wymagają formy pisemnej dla ważności.

2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej Umowie stosuje się odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego.

3. Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....
(podpis rodzica/opiekuna prawnego)

.....
(podpis Dyrektora Żłobka)

Załącznik nr 9 - Ankieta dla Rodziców zgłaszających dziecko do Gminnego Żłobka w Lisiej Górze

Droży Rodzice,

Serdecznie witamy w Gminnym Żłobku w Lisiej Górze. Cieszymy się, że chcecie powierzyć nam opiekę nad Waszym dzieckiem. Abyśmy mogli dobrze je poznać, prosimy o wypełnienie poniższego formularza. Pozwoli to nam lepiej zrozumieć indywidualne potrzeby i preferencje Waszego dziecka, co będzie kluczowe dla zapewnienia mu komfortu oraz warunków do wszechstronnego rozwoju. Prosimy o przekazanie wszelkich informacji, które wg Was są istotne. Jeśli nie znajdziecie w formularzu odpowiedniego miejsca na ważne, Waszym zdaniem informacje, zachęcamy do napisania swoich uwag na końcu formularza. Jesteśmy otwarci na wszelkie sugestie i chętnie wysłuchamy Waszych potrzeb. Dziękujemy za zaufanie oraz za poświęcony czas na wypełnienie formularza.

Z poważaniem,

Zespół Gminnego Żłobka w Lisiej Górze.

INFORMACJE O DZIECKU – FORMULARZ

Imię i nazwisko dziecka:.....

1. Umiejętności dziecka (Proszę zaznaczyć, które z poniższych umiejętności posiada Państwa dziecko):

- ☐ Samodzielne zdejmowanie/zakładanie butów
- ☐ Posługiwanie się sztućcami (łyżką, widelcem)
- ☐ Chodzenie na czworakach
- ☐ Chodzenie na dwóch nogach
- ☐ Mówienie kilku słów/mówienie prostymi zdaniami
- ☐ Budowanie wieży z kilku klocków
- ☐ Trzymanie kredki i rysowanie
- ☐ Inne umiejętności (proszę opisać):

.....

.....

.....

.....

2. Zdrowie dziecka:

Czy dziecko ma jakieś alergie? Nie / Tak (proszę podać szczegóły):

.....

.....

.....

Czy dziecko cierpi na jakieś choroby przewlekłe? Nie / Tak (proszę podać szczegóły):

.....

.....

Czy dziecko ma specjalne potrzeby zdrowotne? Nie / Tak (proszę podać szczegóły):

.....

.....

3. Sposoby komunikacji z dzieckiem i ulubione zabawy

- Czy dziecko mówi już kilka słów? Nie / Tak (proszę podać przykłady):

.....

.....

- Jakie są ulubione zabawki dziecka?

.....

.....

- Jakie są ulubione aktywności dziecka? Co dziecko lubi robić?

.....

.....

.....

4. Preferencje żywieniowe dziecka:

- Czy dziecko ma alergię na jakieś produkty? Nie / Tak (proszę podać szczegóły):

.....

.....

.....

- Jakie posiłki lub przekąski dziecko lubi najbardziej?

.....

.....

.....

5. Ulubione zabawy i aktywności dziecka (poniżej proszę zaznaczyć aktywności, które dziecko lubi):

☐ Rysowanie, malowanie;

☐ Bawienie się w piaskownicy;

☐ Słuchanie muzyki;

☐ Budowanie z klocków;

☐ Czytanie książek;

☐ Zabawy ruchowe na świeżym powietrzu;

☐ Inne ulubione zabawy (proszę opisać):

.....

.....

.....

6. Jak zazwyczaj dziecko reaguje w nowych sytuacjach (np. nowa osoba w domu, zmiana w posiłku, duża przestrzeń, hałas)? (Prosimy o krótki opis zachowania dziecka):

.....

.....

.....

.....

7. Co w powyższych sytuacjach dziecku pomaga?

.....

.....

.....

8. Jakie macie Państwo oczekiwania lub obawy związane z pobytem dziecka w naszej instytucji?

.....

.....

.....

9. Jakie formy (i godziny) komunikacji z opiekunami Państwo preferują (SMS, bezpośrednia rozmowa, inne)?

.....

.....

.....

10. Proszę podać wszelkie inne informacje, które mogą być ważne dla opieki nad Państwa dzieckiem:

.....

.....

.....

11. Dane kontaktowe do Państwa:

Imię i nazwisko rodzica/opiekuna:

Numer telefonu:

Adres e-mail:

Data wypełnienia formularza:

Dziękujemy za wypełnienie formularza. Informacje te pomogą nam lepiej zrozumieć potrzeby Państwa dziecka i zapewnić mu odpowiednią opiekę oraz wsparcie w naszym Żłobku.

Załącznik nr 10 - Współpraca z Rodzicami

Zasady współpracy z Rodzicami w Gminnym Żłobku w Lisiej Górze

1. Cele współpracy z rodzicami w żłobku – dlaczego jest to tak ważne?

Skuteczna współpraca między opiekunką, a rodzicami opiera się na wspólnym celu – wszechstronnym rozwoju dziecka. Aby to osiągnąć, warto określić główne zadania i priorytety:

- **Wspieranie rozwoju dziecka** – wymiana informacji między opiekunką, a rodzicami pozwala na lepsze dostosowanie metod pracy do indywidualnych potrzeb dziecka.
- **Budowanie spójnych zasad wychowawczych** – zgodność podejścia w domu i Żłobku pozytywnie wpływa na poczucie bezpieczeństwa dziecka i jego rozwój społeczno-emocjonalny.
- **Angażowanie rodziców w życie Żłobka** – wspólne działania, jak warsztaty, spotkania tematyczne czy zajęcia integracyjne, wzmacniają relację opiekun – rodzic oraz budują poczucie wspólnoty.

2. Korzyści wynikające z zaangażowania rodziców

Rodzice, którzy aktywnie uczestniczą w życiu Żłobka, do którego uczęszcza dziecko, często lepiej rozumieją potrzeby malucha i mogą skuteczniej wspierać go w rozwoju.

Współpraca ta przynosi liczne korzyści:

- Dziecko czuje się bezpieczniej, ponieważ dostrzega, że jego najbliższe otoczenie działa spójnie;
- Opiekunki mogą lepiej dostosować program do indywidualnych potrzeb grupy;
- Rodzice mają większą świadomość postępów i trudności dziecka, co pozwala na wczesne wykrywanie ewentualnych problemów edukacyjnych lub wychowawczych.

Współpraca z rodzicami w Żłobku nie powinna ograniczać się jedynie do zebrań czy okazjonalnych rozmów – kluczowe jest stworzenie przestrzeni do regularnej i otwartej komunikacji.

Skuteczna współpraca z rodzicami w Żłobku zaczyna się od dobrej komunikacji. Otwarty dialog, wzajemne zaufanie i regularny kontakt sprawiają, że opiekunki i rodzice mogą wspólnie wspierać rozwój dziecka. Ważne jest, aby kontakt był jasny, częsty i dostosowany do potrzeb obu stron. Dzięki temu rodzice czują się zaangażowani w życie Żłobka, a opiekunki mogą lepiej zrozumieć indywidualne potrzeby swoich wychowanków. Wśród ogólnych fundamentalnych zasad komunikacji personelu i rodziców powinny się znaleźć m.in.:

- wzajemny szacunek i życzliwość, które mogą się przejawiać, np. w okazywaniu rodzicom przez personel zrozumienia dla ich obaw i potrzeb, czy – z drugiej strony – chociażby w punktualnym odbieraniu dzieci przez rodziców;
- budowanie wzajemnego zaufania – dbanie o poufność, nieomawianie z rodzicami spraw innego dziecka, ucinanie komentarzy rodziców na tematy inne niż dotyczące ich dzieci;
- otwartość i regularność komunikacji – utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami za pomocą ustalonych kanałów;
- wspólne rozwiązywanie problemów – współpraca w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, edukacyjnych i opiekuńczych, z uwzględnieniem wiedzy i doświadczenia rodziców;
- dostosowanie do potrzeb – elastyczność i dopasowanie form współpracy do indywidualnych potrzeb i możliwości zarówno rodziców, jak i personelu;
- pozytywne nastawienie, przejawiające się, np. w wyrażaniu pozytywnego nastawienia do placówki i personelu w obecności dziecka.

W Żłobku zaplanowane są różnorodne, dostosowane do potrzeb i możliwości rodziców formy wymiany informacji:

- 1). Bieżące bezpośrednie rozmowy z rodzicami przy przyprowadzaniu i odbieraniu dziecka – jest to forma odpowiednia do wymiany krótkich bieżących informacji. Unikamy prowadzenia dłuższych rozmów z rodzicami podczas sprawowania opieki nad innymi dziećmi. Bezpośrednie rozmowy z rodzicami umożliwiające skuteczną komunikację w sprawach takich, jak: sprawy porządkowe, organizacyjne lub krótkie informacje ściśle związane z danym dniem.
- 2). Umawianie spotkań indywidualnych nt. rozwoju dziecka. Indywidualne spotkania z rodzicami poświęcone omówieniu rozwoju, postępów i ewentualnych trudności

dziecka. Takie spotkanie powinno umożliwiać skupienie i uważność zarówno opiekuna, jak i rodzica. Nie omawiamy z rodzicem problemów rozwojowych innych dzieci.

3). Organizowanie regularnych grupowych spotkań z rodzicami przeznaczone do omówienia zarówno spraw organizacyjnych, jak i związanych z rozwojem dzieci. Nie poruszamy problemów poszczególnych dzieci. W ciągu roku powinno zostać organizowane jest co najmniej jedno grupowe spotkanie dla rodziców. O planowanych spotkaniach, zarówno grupowych, jak i indywidualnych, rodzice powiadamiani są z co najmniej 2-tygodniowym wyprzedzeniem.

4). Wykorzystanie narzędzi komunikacji elektronicznej – e-maile, SMSy, komunikatory, zamknięte grupy na portalach społecznościowych. komunikacja przy pomocy narzędzi komunikacji elektronicznej – sprawdza się najlepiej przy krótkich komunikatach w sprawach bieżących, niewymagających dyskusji.

5). Organizowanie warsztatów, wykładów dla rodziców na tematy związane z rozwojem i wychowaniem dzieci. Udostępnianie rodzicom materiałów edukacyjnych dotyczących różnych aspektów wychowawczych może mieć formę drukowanych krótkich artykułów, udostępniania linków lub przez specjalny newsletter. Tematyka materiałów może wynikać z analizy potrzeb rodziców. Dostarczanie wiedzy i budowanie właściwych postaw wychowawczych rodziców to inwestycja w bezpieczeństwo i harmonijny rozwój dzieci nie tylko w Żłobku, ale i w domu rodzinnym.

Dbamy również o to, żeby rodzice mieli dostęp (poprzez zawieszenie na tablicy dla rodziców, w widocznym miejscu) do informacji takich jak:

- godziny otwarcia instytucji opieki;
- statut i regulamin organizacyjny;
- kontakt do personelu/dyrekcji;
- numery alarmowe;
- ramowy rozkład dnia;
- informacje dotyczące realizowanego Planu OWE;
- informacja dotycząca zapobiegania przemocy;
- informacja dotycząca procedury uwag, wniosków i skarg;
- ogłoszenia bieżące dla rodziców;
- prace dzieci.

Oprócz tego na stronie internetowej Żłobka dostępny jest informator dla rodziców zawierający podstawowe informacje dotyczące funkcjonowania Żłobka.

Żłobek stwarza rodzicom różnorodne możliwości angażowania się w jego funkcjonowanie. Oto przykładowe formy uczestnictwa rodziców:

- włączenie się w prace na rzecz instytucji (np. szycie kostiumów);
- współorganizowanie uroczystości, wycieczek, imprez specjalnych;
- prowadzenie przez rodziców zajęć prezentujących ich pasje, zawody (np. muzyczne, plastyczne, sportowe);
- udział rodziców w podejmowaniu decyzji dotyczących ważnych spraw instytucji (bezpośredni, np. za pomocą ankiety, lub pośredni, poprzez przedstawicieli, np. radę rodziców);
- organizacja nieformalnych spotkań integracyjnych dla rodziców i dzieci.

Wspólnie z rodzicami zostanie ustalone miejsce, w którym będą zostawiać dla siebie nawzajem informacje. Może to być np. karteczka przyklejona w osobistej półce dziecka w szatni i grupa na Facebooku. W duchu szacunku do rodziców, jako najważniejszych osób w życiu dzieci umożliwia się im wchodzenie do sal lub ogrodu podczas przyprowadzania i odbierania dzieci, czy obserwacji zajęć z dziećmi. Niezbędne jest jednak ustalenie zasad w tym zakresie.

Nawet w najlepiej funkcjonującej instytucji mogą zdarzyć się sytuacje budzące wątpliwości lub niezadowolenie rodziców. Ważne, aby mieli możliwość wyrażenia swoich obaw czy zastrzeżeń w atmosferze zaufania i szacunku. Służy temu jasno określony system zgłaszania i rozpatrywania uwag, wniosków i skarg:

- osobą odpowiedzialną za przyjmowanie i rozpatrywanie uwag, wniosków i skarg jest Dyrektor;
- formy składania uwag, wniosków i skarg (ustnie, pisemnie, mailowo) i sposób ich rejestracji;
- zdefiniowanie etapów procedury – potwierdzenie przyjęcia skargi, zbadanie sprawy, udzielenie odpowiedzi, ewentualne działania naprawcze;
- wskazanie terminów na rozpatrzenie uwagi, wniosku czy skargi i udzielenie odpowiedzi;
- zapewnienie poufności i anonimowości, jeśli rodzic sobie tego życzy;
- informowanie rodziców o działaniach podjętych w wyniku zgłoszonych uwag, wniosków i skarg.

Sprawnie działający system zgłaszania i rozpatrywania uwag, wniosków i skarg to nie tylko sposób na rozwiązywanie ewentualnych problemów, ale przede wszystkim wyraz otwartości instytucji na głos rodziców, gotowości do ciągłego doskonalenia swojej pracy.

Ankieta badająca satysfakcję rodziców

Regularnie, co najmniej raz w roku, Żłobek przeprowadza badanie satysfakcji rodziców. To bezcenne narzędzie ewaluacji pracy pozwalające poznać perspektywę rodziców, zidentyfikować mocne strony i obszary wymagające poprawy. Jedną z form takiego badania może być (anonimowa lub nie) ankieta, zawierająca pytania dotyczące różnych aspektów funkcjonowania instytucji. Badanie satysfakcji rodziców to bezcenne narzędzie ewaluacji pracy żłobka. Jedną z form takiego badania jest anonimowa ankieta, zawierająca pytania dotyczące różnych aspektów funkcjonowania żłobka:

- jakość opieki i wsparcia rozwoju dzieci;
- kompetencje, zaangażowanie i podejście personelu;
- komunikacja z rodzicami, dostępność informacji;
- organizacja pracy, godziny otwarcia, wyposażenie;
- czystość, estetyka pomieszczeń;
- jakość wyżywienia;
- ogólne zadowolenie z usług prowadzonych przez Żłobek.

Ankieta zawiera zarówno pytania zamknięte (ocena na skali), jak i otwarte, dające możliwość swobodnego wyrażenia opinii, podzielenia się pomysłami. Wyniki ankiety po przeanalizowaniu przez personel są udostępnione rodzicom wraz z informacją o planowanych działaniach doskonalących pracę Żłobka. Wyniki ankiety zostają przeanalizowane przez personel i uwzględniane w modyfikacji pracy Żłobka oraz udostępnione rodzicom wraz z informacją o planowanych działaniach doskonalących pracę żłobka. Analiza satysfakcji rodziców jest robiona w czasie, w którym żłobek podsumowuje rok i dokonuje ewentualnych zmian na rok następny, tj. na zakończenie roku szkolnego.

Konsultacje Planu OWE z rodzicami odbywać się będą poprzez:

- udostępnienie rodzicom wersji papierowej umieszczonego Planu OWE w kącie dla rodziców;

- zorganizowanie spotkania dla chętnych rodziców w celu przedyskutowania realizowanego Planu OWE;
- zaproszenie rodziców (rady rodziców) do dyskusji w czasie spotkania personelu, na którym podsumowuje się realizację Planu OWE;
- zadanie pytania o Plan OWE w ankiecie badającej satysfakcję rodziców.

Rodzice są informowani o realizacji Planu OWE za pomocą:

- bieżących rozmów, np. przy okazji odbioru dziecka;
- komunikatów na tablicy informacyjnej;
- aktualności na stronie internetowej Żłobka;
- wpisów w aplikacji komunikacyjnej.

Informacje przekazywane są regularnie, w formie przystępnej i zrozumiałej dla rodziców. Informacje dotyczące aktualnych zabaw i ich harmonogramu są przekazywane rodzicom w formie papierowej (plan dnia wywieszony jest na tablicy w szatni).

LISTA SPRAW DOTYCZĄCYCH RODZICÓW

Zagadnienie	Konsultowane z rodzicami, decyzje podejmuje instytucja	Decyzja podejmowana wspólnie	Decyzja podejmowana przez instytucję, rodzice są o niej informowani
Decyzje dotyczące codziennego funkcjonowania grupy – harmonogram dnia	X		
Jadłospis	X		
Aktualizacja Planu OWE		X	

Wycieczki		X	
Obchodzenie świąt i uroczystości		X	
Godziny otwarcia instytucji	X		
Zmiany w opłatach			X
Kwestie dotyczące indywidualnego dziecka (np. dieta, udział w zajęciach, specjalne potrzeby)		X	
Wychodzenie na dwór	X		

Żłobek udostępnia rodzicom materiały edukacyjne w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ochrony ich przed przemocą i wykorzystywaniem. Prewencja przemocy wobec małych dzieci to także edukacja i podnoszenie świadomości rodziców na temat pozytywnych metod wychowawczych. Instytucja opieki powinna aktywnie włączać się w te działania poprzez:

- udostępnianie rodzicom materiałów edukacyjnych (ulotek, broszur, filmów) na temat wychowania bez przemocy, konsekwencji stosowania kar fizycznych itp.;
- organizowanie warsztatów i spotkań ze specjalistami na ten temat;
- modelowanie pozytywnych metod wychowawczych w codziennej pracy z dziećmi;
- reagowanie, gdy pojawiają się sygnały przemocy wobec dziecka – uruchamianie procedur interwencyjnych.

Żłobek posiada opracowaną Politykę Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem. Rodzice są zapoznawani z jego treścią, co potwierdzają własnoręcznym podpisem. W/w dokument jest dostępny w kąciку dla rodziców oraz na stronie internetowej Żłobka.

Instytucja opieki wspiera rodziców w nawiązaniu kontaktów ze specjalistami spoza placówki.

W otoczeniu Żłobka znajdują się poradnie lub inne instytucje udzielające wsparcia rodzicom, zwłaszcza w sytuacjach problemowych (zdrowie, specjalne potrzeby, problemy wychowawcze, problemy wynikające z kryzysów rodziny). Zadaniem personelu Żłobka jest zebranie informacji o wsparciu i dzielenie się nimi z rodzicami.

Personel Żłobka udostępnia rodzicom inne niż wskazane powyżej materiały dotyczące różnych aspektów rozwoju dzieci. Materiały dotyczące rozwoju dziecka mogą być różnorodne i dotyczyć wszystkich sfer rozwojowych. Dobór materiałów edukacyjnych wynika z analizy potrzeb lub analizy problemów z jakimi zgłaszają się rodzice. Materiały i wskazówki mogą dotyczyć odżywiania dzieci, zdrowia i profilaktyki chorób, wartości aktywnego spędzania czasu w naturze, kontaktów z rodzeństwem i wielu innych.

W żłobku jest wyznaczona osoba, która koordynuje i waliduje materiały przekazywane rodzicom tak, żeby były zgodne z wartościami instytucji. Możliwa jest też współpraca ze specjalistami oraz umożliwienie rodzicom (specjalistom) zamieszczania edukacyjnych materiałów dla innych rodziców.

Zaplanowane jest zorganizowanie biblioteczki dla rodziców z wartościowymi książkami oraz artykułami na tematy wychowawcze.

Załącznik nr 11 - Realizacja Konwencji o prawach dziecka w Gminnym Żłobku w Lisiej Górze

PRAWA DZIECKA W KONWENCJI O PRAWACH DZIECKA	REALIZACJA PRAW DZIECKA W GMINNYM ŻŁOBKU W LISIEJ GÓRZE
Art. 2 Prawo do niedyskryminacji. Każde dziecko, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych, statusu majątkowego, niepełnosprawności, cenzusu urodzenia, powinno być traktowane równo i sprawiedliwie.	<u>W codziennych kontaktach z dziećmi personel:</u> • zwraca się do wszystkich dzieci z takim samym szacunkiem i życzliwością; • unika porównywania dzieci, stawia każdemu indywidualne, dostosowane do jego możliwości wymagania; • równo rozdziela uwagę i czas poświęcany poszczególnym dzieciom, nie faworyzuje ani nie pomija nikogo; • dba, by wszystkie dzieci miały równy dostęp do zabawek, pomocy dydaktycznych, sprzętu itp.; • reaguje na wszelkie przejawy dyskryminacji wśród dzieci (np. wykluczanie z zabawy, przezywanie), konsekwentnie je wyjaśnia i im przeciwdziała. <u>W organizacji zajęć i przestrzeni:</u> • zajęcia są planowane tak, by wszystkie dzieci mogły w nich aktywnie uczestniczyć, niezależnie od pochodzenia, płci, sprawności itp.; • pomoce dydaktyczne, książki, dekoracje przedstawiają różnorodność (np. pokazują osoby różnych ras, kultur, o różnej sprawności); • organizowane są zajęcia i zabawy, które osławiają dzieci z różnorodnością i uczą szacunku wobec odmienności, np. zabawy o tradycjach innych kultur; • personel unika stereotypowych podziałów (np. na zabawy „dla chłopców” i „dla dziewczynek”). <u>We współpracy z rodzicami personel:</u> • okazuje szacunek wobec różnorodności rodzin dzieci (np. różne struktury rodzinne, pochodzenie etniczne,

		status ekonomiczny); • przekazuje informacje dla rodziców w sposób zrozumiały, z uwzględnieniem ewentualnych barier językowych; • reaguje na wszelkie przejawy dyskryminacji ze strony rodziców, wyjaśnia politykę równego traktowania obowiązującą w Żłobku.
Art. 3	Nadrzędność najlepszego interesu dziecka. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.	<u>W kontaktach z dziećmi personel:</u> • w codziennych sytuacjach (w szczególności toaleta, posiłki, odpoczynek) dostosowuje swoje działania do potrzeb i możliwości dzieci; • planuje zajęcia i zabawy z uwzględnieniem wieku, potrzeb rozwojowych i zainteresowań dzieci; • dostosowuje tempo i formę zajęć do możliwości dzieci, nie forsuje realizacji planu kosztem dobrostanu dzieci; • reaguje na indywidualne potrzeby dzieci (np. potrzeba snu, jedzenia, bliskości), nie trzyma się sztywno harmonogramu; • dba o bezpieczne i stymulujące środowisko, dostosowane do wieku, potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci; • w sytuacjach konfliktowych między dziećmi kieruje się dobrem każdego z nich, nie stosuje kar. <u>We współpracy z rodzicami personel:</u> • traktuje rodziców jako partnerów w opiece nad dzieckiem, regularnie się z nimi komunikuje; • w przypadku rozbieżności zdań stara się wypracować rozwiązania, które będą najlepsze dla dziecka; • z rozwagą podchodzi do prośb rodziców, które mogą nie być zgodne z interesem dziecka (np. zostawienie chorego dziecka w placówce). <u>W decyzjach administracyjnych:</u> • przy tworzeniu budżetu instytucji priorytetowo

		traktowane są wydatki bezpośrednio wpływające na jakość opieki nad dziećmi; • w procesie rekrutacji personelu kluczowym kryterium są kompetencje i postawa wobec dzieci; • harmonogram pracy personelu jest układany tak, by zapewnić dzieciom poczucie bezpieczeństwa i stałości personelu.
Art. 5	Poszanowanie odpowiedzialności, praw i obowiązków rodziców lub opiekunów prawnych odnośnie do zapewnienia dziecku odpowiedniego ukierunkowania i wsparcia w korzystaniu z praw przyznanych mu w Konwencji.	Postępowanie personelu: <u>a) Przy rekrutacji dziecka do Żłobka:</u> • rodzice otrzymują pełną informację o misji, wartościach, programie i funkcjonowaniu Żłobka; • personel zbiera od rodziców szczegółowe informacje o dziecku, jego przyzwyczajeniach, potrzebach, wyzwaniach rozwojowych itp.; • ustalany jest plan adaptacji dziecka do instytucji, z poszanowaniem tempa i stylu przystosowywania się dziecka; • rodzice są informowani o przysługujących im prawach (np. do informacji, do wyrażania opinii, do składania skarg) oraz o oczekiwaniach instytucji wobec nich. <u>b) W codziennej komunikacji i współpracy:</u> • personel regularnie informuje rodziców o postępach, sukcesach i ewentualnych trudnościach dziecka, używając zrozumiałego, pozbawionego żargonu języka; • rodzice są zachęceni do dzielenia się swoimi obserwacjami, opiniami i sugestiami dotyczącymi funkcjonowania dziecka i pracy Żłobka; • wszelkie decyzje dotyczące dziecka (np. dotyczące diety, odpoczynku) są podejmowane w porozumieniu z rodzicami, z poszanowaniem ich zdania (o ile nie zagraża to dobru dziecka); • personel oferuje rodzicom porady i wskazówki wspierające rozwój i wychowanie dziecka, ale czyni to z szacunkiem wobec ich autonomii i bez narzucania

		swojego zdania. <u>c) W rozwiązywaniu problemów i konfliktów:</u> • wszelkie problemy (np. dotyczące zachowania dziecka, nieporozumień z personelem) są niezwłocznie i otwarcie komunikowane rodzicom; • personel wraz z rodzicami szuka przyczyn problemów i możliwych rozwiązań, doceniając wiedzę rodziców o ich dziecku; • w przypadku konfliktu między rodzicami, a personelem osoba kierująca instytucją działa jako mediator, dbając o wysłuchanie obu stron i wypracowanie rozwiązania służącego przede wszystkim dobru dziecka; • instytucja opieki wspiera rodziców w uzyskaniu dostępu do zewnętrznego wsparcia (np. psychologa, mediatora), jeśli jest to potrzebne do rozwiązania problemu.
Art. 6	Niezbywalne prawo do życia i rozwoju. Każde dziecko ma przyrodzone prawo do życia, a państwo ma obowiązek zapewnić jego przetrwanie i rozwój.	• Codzienne aktywności (zabawy, zajęcia, czynności pielęgnacyjne itp.) są planowane i realizowane w taki sposób, by maksymalizować szanse rozwojowe dzieci. • Rozwój dzieci jest regularnie monitorowany i dokumentowany, a Plany OWE są modyfikowane na podstawie zebranych informacji. <u>Organizacja przestrzeni i wyposażenia:</u> Przestrzeń instytucji opieki jest zaaranżowana w sposób bezpieczny, estetyczny i stymulujący dla dzieci. • Dzieci mają dostęp do różnorodnych pomocy edukacyjnych, zabawek, książek itp., adekwatnych do ich etapu rozwoju i zainteresowań. • Przestrzeń i wyposażenie są regularnie adaptowane do zmieniających się potrzeb i możliwości dzieci. • Instytucja opieki dysponuje niezbędnymi materiałami i pomocami do wspomagania rozwoju dzieci o specjalnych potrzebach (takich jak np. pomoce dla dzieci z deficytami sensorycznymi).

		<u>Współpraca z rodzicami:</u> • Personel regularnie informuje rodziców o postępach rozwojowych ich dzieci, używając obiektywnych, bazujących na obserwacji danych. • Rodzice są angażowani w planowanie i realizację działań wspierających rozwój ich dzieci (np. poprzez konsultacje w sprawie indywidualnego planu rozwoju). • Instytucja opieki oferuje rodzicom edukację i wsparcie w zakresie wspierania rozwoju dzieci w warunkach domowych (np. warsztaty, materiały informacyjne). • W przypadku zauważenia niepokojących sygnałów dotyczących rozwoju dziecka personel delikatnie i taktownie informuje o tym rodziców i oferuje wsparcie w podjęciu odpowiednich działań. Współpraca z zewnętrznymi specjalistami w razie potrzeby, np. w przypadku podejrzenia opóźnień lub zaburzeń rozwojowych (np. psychologiem, logopedą, fizjoterapeutą). Personel wspiera rodziców w uzyskaniu specjalistycznej pomocy dla dziecka (np. poprzez kierowanie do odpowiednich instytucji, pomoc w załatwieniu formalności).
Art. 8	Prawo do tożsamości.	<u>W procesie rekrutacji i zapisu dziecka do placówki:</u> • instytucja opieki zbiera tylko te dane osobowe dziecka i rodziców, które są niezbędne do zapewnienia opieki i spełnienia wymogów prawnych; • dane są przechowywane w bezpieczny sposób, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych; • instytucja opieki respektuje prawo rodziców do wglądu w dane i do ich aktualizacji. <u>W codziennych interakcjach z dziećmi personel:</u> • używa poprawnych imion i nazwisk dzieci, nie nadaje przezwisk ani nie skraca imion bez zgody dziecka i rodziców; • nie ujawnia danych osobowych czy sytuacji rodzinnej dziecka osobom nieuprawnionym;

		• reaguje na przejawy dyskryminacji czy dokuczania związane z tożsamością dziecka (np. z powodu innego brzmienia imienia, koloru skóry); • planuje i realizuje aktywności związane z budowaniem tożsamości dziecka jako osoby, członka rodziny i swojego kręgu kulturowego.
Art. 12	Prawo dziecka do uczestniczenia w decyzjach, które go dotyczą w zakresie odpowiadającym jego możliwościom.	<u>W codziennych kontaktach z dziećmi personel:</u> • zapewnia przyjazną, bezpieczną atmosferę, sprzyjającą spontanicznej ekspresji dzieci; • aranżuje przestrzeń w taki sposób, aby była dostosowana do potrzeb i możliwości dzieci, stymulowała ich aktywność i chęć eksplorowania (np. łatwy dostęp do zabawek, książek, materiałów plastycznych); • dba o to, aby dzienny rozkład zajęć przewidywał czas zarówno na aktywności inicjowane przez dorosłych, jak i na swobodną zabawę dzieci;
Art. 13	Prawo do swobodnej wypowiedzi, swobody poszukiwania, otrzymywania i przekazywania informacji oraz idei wszelkiego rodzaju, bez względu na granice, w formie ustnej, pisemnej bądź za pomocą druku, w formie artystycznej lub z wykorzystaniem każdego innego środka przekazu	• w miarę możliwości proponuje zajęcia i zabawy w małych grupach lub indywidualnie, co ułatwia obserwację i wsłuchanie się w komunikaty poszczególnych dzieci; • umożliwia różnorodne formy ekspresji dostosowane do poziomu rozwoju dzieci (słowne, ruchowe, plastyczne, muzyczne), które ułatwiają im wyrażanie siebie; • jest uważny na wszelkie sygnały wysyłane przez dziecko: słowa, dźwięki, gesty, wyraz twarzy, pozycję ciała, sposób poruszania się, reakcje emocjonalne; • stara się zrozumieć, co dziecko komunikuje poprzez swoje zachowanie (np. płacz może oznaczać głód, zmęczenie, ból, tęsknotę za rodzicem; odwracanie głowy – niechęć do jedzenia lub interakcji; uśmiech,

	wybranego/ preferowanego przez dziecko.	wokalizacje – zadowolenie, chęć zabawy); • bierze pod uwagę kontekst sytuacyjny oraz wiedzę o dziecku (np. jego temperament, przyzwyczajenia, wcześniejsze doświadczenia); • w razie wątpliwości co do interpretacji zachowania dziecka konsultuje się z innymi opiekunami, specjalistami, rodzicami; • dokumentuje istotne obserwacje dotyczące sposobów komunikowania się poszczególnych dzieci (w dziennikach obserwacji, kartach rozwoju); • zawsze reaguje na sygnały wysyłane przez dziecko, pokazując mu, że jest ono ważne i słyszane (np. przez kontakt wzrokowy, uśmiech, gest, słowo); • dostosowuje swoją reakcję do rodzaju komunikatu i potrzeb dziecka (np. przytula, gdy dziecko płacze; podaje zabawkę, o którą prosi; odsuwa na bok jedzenie, gdy odwraca od niego głowę); • nazywa słowami emocje i potrzeby wyrażane przez dziecko (np.: „Widzę, że jesteś smutny, bo mama wyszła”; „Chcesz tę czerwoną piłkę, o proszę”); • w przypadku konfliktów między dziećmi daje każdemu z nich możliwość „wypowiedzenia się” w swojej sprawie na miarę swoich możliwości, nie bagatelizując perspektywy żadnego z nich; • włącza dzieci w podejmowanie prostych decyzji, dając im możliwość wyboru (np.: „Chcesz bawić się klockami czy układać puzzle?”); • szanuje decyzje dziecka, nawet jeśli są niezgodne z preferencjami dorosłego, o ile nie zagrażają bezpieczeństwu lub zdrowiu dziecka, np. brak zainteresowania zabawą inicjowaną przez dorosłego; • dostosowuje komunikację do poziomu rozwojowego dziecka. <u>We współpracy z rodzicami personelu:</u> • rozmawia z rodzicami o sposobach komunikacji ich dziecka, typowych dla niego reakcjach, preferencjach; • informuje rodziców o zaobserwowanych u dziecka
--	---	---

		postępach lub trudnościach w zakresie komunikacji; • zachęca rodziców do stwarzania dziecku w domu przestrzeni do swobodnej ekspresji, uważnego słuchania, adekwatnego reagowania na komunikaty dziecka; • w razie zauważenia niepokojących symptomów w rozwoju mowy lub komunikacji dziecka wspiera rodziców poprzez propozycję działań, które mogą podjąć, np. poprzez wskazanie miejsc w najbliższej okolicy zapewniających wsparcie logopedyczne.
Art. 19 i Art. 34	Ochrona dzieci przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania, złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych.	Instytucja opieki ma stworzoną i realizuje politykę ochrony dzieci • Ma jasną politykę „zero tolerancji” dla przemocy. • Ma stworzone i wdrożone procedury zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przemoc. • Ma opracowany i wdrożony kodeks etyczny, który jasno określa zasady postępowania personelu z dziećmi, w tym absolutny zakaz stosowania jakichkolwiek form przemocy. • Zapewnia personelowi regularne szkolenia z zakresu ochrony dzieci przed przemocą. • Ma procedury reagowania na wszelkie sygnały mogące świadczyć o występowaniu przemocy wobec dziecka. • Regularnie prowadzi zajęcia i aktywności promujące wartości szacunku, empatii, nieagresywnego rozwiązywania konfliktów. • Personel jest wyczulony na potencjalne oznaki doświadczania przez dziecko przemocy, takie jak: zmiany w zachowaniu, smutek, lęk, agresja, wycofanie, urazy fizyczne. • W przypadku zaobserwowania lub uzyskania informacji o przemocy wobec dziecka personel natychmiast zapewnia dziecku bezpieczeństwo i wsparcie, a osoba kierująca instytucją jest niezwłocznie informowana o sytuacji i podejmuje decyzje o dalszych krokach, w tym o powiadomieniu odpowiednich służb (policja, pomoc społeczna, sąd rodzinny).

		• Instytucja opieki ściśle współpracuje z tymi służbami w procesie wyjaśniania sprawy i pomocy dziecku i rodzinie. • Dziecku zapewniana jest odpowiednia pomoc psychologiczna i wsparcie w radzeniu sobie z doświadczeniem przemocy. • Wszystkie przypadki podejrzenia lub stwierdzenia przemocy są szczegółowo dokumentowane, z zachowaniem poufności danych. Dzieci są uczone zasad bezpieczeństwa osobistego, asertywności, radzenia sobie w trudnych sytuacjach – stosownie do ich wieku i możliwości. Rodzice są informowani o polityce instytucji opieki dotyczącej ochrony dzieci i angażowani w działania profilaktyczne.
Art. 23	Prawo dziecka z niepełnosprawnością do pełnego i godnego życia w warunkach honorujących jego godność, umożliwiających osiągnięcie niezależności i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.	• Instytucja opieki jest dostępna i przystosowana do potrzeb dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności. • Wartością jest różnorodność, a każde dziecko czuje się szanowane i włączone do życia instytucji. • Instytucja opieki zapewnia personelowi szkolenia i zasoby niezbędne do efektywnej pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami. • Dla dzieci z niepełnosprawnościami tworzy się we współpracy z rodzicami indywidualne plany wspierania rozwoju. • Wszystkie dzieci są traktowane z szacunkiem i bez dyskryminacji ze względu na poziom sprawności. • Metody pracy i komunikacji są dostosowywane do potrzeb i możliwości poszczególnych dzieci. • Sukcesy i postępy dzieci z niepełnosprawnościami są dostrzegane i celebrowane na równi z osiągnięciami innych dzieci.

Art. 27	Prawo każdego dziecka do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu.	• Przestrzeń instytucji opieki jest zaaranżowana w sposób wspierający różne obszary rozwoju dzieci (fizyczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny itp.). • Dzieci mają dostęp do różnorodnych stref tematycznych, motywujących do zabawy i uczenia się (np. strefa czytelnicza, konstrukcyjna, artystyczna, przyrodnicza itp.). • Meble i wyposażenie są dostosowane do wzrostu i możliwości dzieci, pozwalają na samodzielność i rozwijają różne umiejętności. • W aranżacji przestrzeni wykorzystywane są zarówno gotowe pomoce edukacyjne, jak i materiały naturalne, zachęcające do eksploracji i kreatywności. • Plan dnia jest zbalansowany, uwzględnia zarówno aktywności inicjowane przez dorosłych, jak i czas na swobodną zabawę dzieci. • Zajęcia są planowane całościowo, z uwzględnieniem wszystkich sfer rozwoju. • Stosowane są różnorodne metody pracy, odpowiednie do wieku i możliwości dzieci. • Dzieci mają wiele okazji do uczenia się przez doświadczanie, eksperymentowanie, samodzielne odkrywanie. • Codzienne rutyny (posiłki, odpoczynek, toaleta) są traktowane jako okazje do rozwijania samodzielności, zdrowych nawyków, umiejętności społecznych. • Plan dnia uwzględnia zarówno aktywności w budynku, jak i na świeżym powietrzu, ruch i odpoczynek, działania grupowe i indywidualne. • Personel regularnie komunikuje się z rodzicami na temat rozwoju i potrzeb ich dzieci. Informacje są wymieniane codziennie przy przyprowadzaniu i odbiorze dziecka z placówki, a także podczas regularnych spotkań indywidualnych. • Rodzice są zaangażowani w proces planowania i realizacji działań wspierających rozwój ich dzieci. Ich sugestie i obserwacje z domu są włączane do pracy
---------------------------	--	--

		instytucji opieki. • Instytucja opieki oferuje rodzicom edukację i wsparcie w tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi dzieci w warunkach domowych (np. warsztaty, materiały informacyjne). • W razie zauważenia szczególnych potrzeb lub trudności rozwojowych dziecka personel delikatnie i taktownie omawia to z rodzicami i wspólnie planuje odpowiednie działania wspierające.
Art. 28/29	Prawo do nauki	Nauka ukierunkowana na: • Rozwijanie w jak najlepszym zakresie: osobowości, talentów oraz zdolności intelektualnych i fizycznych dziecka; rozwijanie w dziecku szacunku dla praw człowieka/tożsamości kulturowej; przygotowanie dziecka do odpowiedzialnego życia w wolnym społeczeństwie, w duchu zrozumienia, pokoju, tolerancji, równości płci oraz przyjaźni; rozwijanie w dziecku poszanowania środowiska naturalnego. • Zapewnienie warunków do bezpiecznego i nieskrępowanego rozwoju przede wszystkim poprzez eksplorację i doświadczenie w ramach realizowanych Planów OWE. • Plan OWE uwzględnia indywidualne zainteresowania i predyspozycje każdego dziecka, umożliwiając rozwijanie osobowości i talentów w różnorodnych formach aktywności intelektualnej, fizycznej i artystycznej. • Personel modeluje i nazywa zachowania oparte na szacunku wobec praw człowieka, empatii i trosce o innych, budując podstawy rozumienia godności każdej osoby. • W instytucji opieki celebrowane są różne tradycje kulturowe reprezentowane przez dzieci i rodziny, rozwijają szacunek wobec tożsamości kulturowej i różnorodności. • Dzieci uczestniczą w sytuacjach uczących tolerancji, pokoju, równości: mogą podejmować wspólne decyzje, uczą się rozwiązywania konfliktów, mają równy dostęp do wszystkich aktywności niezależnie od płci. • Plan OWE obejmuje aktywności rozwijające

		poszanowanie dla środowiska naturalnego: obserwację przyrody, proste działania ekologiczne, kontakt z materiałami naturalnymi. • Dzieci mają możliwość wyrażania się w różnych formach komunikacji, uczestniczą w rozmowach rozwijających myślenie i zrozumienie świata, mają dostęp do wytworów kultury odpowiednich do wieku.
--	--	--

Załącznik nr 12 a - Monitorowanie rozwoju dziecka

Arkusz obserwacji dziecka

Imię i nazwisko dziecka.....

Wiek dziecka (miesiące).....

Termin obserwacji.....

6-12 miesięcy

Obszar rozwojowy	Charakterystyka nabytych umiejętności	Posiada/nie posiada umiejętności (tak/nie)
Motoryczny	Siedzi bez podparcia	
	Pełza	
	Turla się	
	Raczkuje	
	Samodzielnie utrzymuje pozycję pionową	
	Podejmuje próbę samodzielnego chodzenia	
	Sięga po przedmioty będące w ruchu	
	Przekłada przedmioty z ręki do ręki	
	Występuje chwyt szczypcowy	
	Trzyma kubek	
	Pije z kubka	
	Wkłada przedmioty do kubków, pudełek	

	Manipuluje przedmiotami	
	Posługuje się łyżką	
Spoleczno- emocjonalny	Rozpoznaje osoby	
	Z niepokojem reaguje na osoby obce	
	Naśladuje osoby dorosłe lub rówieśników	
	Reaguje płaczem na głośny, nieznany dźwięk	
	Przytula się w sytuacji wyczuwanego zagrożenia	
Zabawa	Interesuje się obiektami zewnętrznymi	
	Podąża wzrokiem za zabawką	
	Posiada umiejętność koordynacji oko-ręka	
	Naśladuje ruchy dorosłego	
	Podejmuje proste zabawy z pokazywaniem	
	Staje się świadome do czego służą przedmioty codziennego użytku	
Samodzielność	Otwiera usta na widok jedzenia	
	Karmione łyżeczką je dobrze	
	Potrafi zjeść samodzielnie np. herbatnik, jabłko czy ciastko – trzymając je w ręce	
	Zaczyna siedzieć na nocniku	

	Wysadzane w porę załatwia się do nocnika	
	Umie siedzieć stabilnie w specjalnych krzeselkach, np. na jadalni	
	Pije z kubeczka trzymanego przez dorosłego	
	Potrafi współdziałać podczas ubierania i rozbierania	
Poznawczo - sensoryczny	Reaguje na zmiany otoczenia czy personelu	
	Ogląda się w lustrze, wyciąga rękę do odbicia	
	Śledzi wzrokiem upadające przedmioty	
	Szuka schowanej zabawki	
	Interesuje się przedmiotami, bada je wszystkimi zmysłami	
	Reaguje na znaczenie słowa – np. szuka wzorkiem nazywanych osób lub przedmiotów	
	Odnajduje zabawkę za przeszkodami	
	Rozumie zakaz	
	Zamyka i otwiera pudełka	
	Ogląda części składowe zabawek	
	Rzuca przedmiotami	
	Skupia uwagę na 5 minut	

Mowa	Gaworzenie - ok 6 miesiąc	
	Powtarzanie i naśladowanie dźwięków - 7-9 miesiąc	
	Pojawiają się ciągi sylab, np. babababa, dadadada, memememe – 6-10 miesiąc	
	Zabawa dźwiękami - wytwarza niemal wszystkie samogłoski i sporo spółgłosek, najczęściej są to: p, b, m, n, t, d, ł – 8-10 miesiąc	
	Naśladuje intonację, melodię, tempo języka -9-12 miesiąc	
	Reaguje na swoje imię – 7-9 miesiąc	
	Rozumie proste polecenia (np. kosi – kosi, daj, weź) - 10-12 miesiąc	
	Wskazuje palcem – 10-12 miesiąc	
	Mówi kilka słów – 11 -12 miesiąc	

Załącznik nr 12 b**Arkusz obserwacji dziecka**

Imię i nazwisko dziecka.....

Wiek dziecka (miesiące).....

Termin obserwacji.....

12-18 miesięcy

Obszar rozwojowy	Charakterystyka nabytych umiejętności	Posiada/nie posiada umiejętności(tak/nie)
Motoryczny	Samodzielnie stoi	
	Samodzielnie chodzi	
	Pochyla się i podnosi coś, nie podpierając się	
	Występuje chwyt pęsetowy (opuszkami palców, przeciwstawiając kciuk)	
	Posługuje się łyżką	
	Ciągnie zabawkę za sznurek	
	Przewraca strony w książce	
	Rysuje na kartce kropki albo krótkie kreski	
	Pokazuje coś palcem	
Společno-emocjonalny	Okazuje sympatię osobie, którą akceptuje	
	Okazuje niechęć do osoby, którą mniej akceptuje	

	Pozytywnie reaguje na pochwałę	
	Imituje gesty, na przykład klaskanie w dłonie albo „pa-pa”	
	Przytula lalkę albo maskotkę	
	Pomaga w sprzątaniu zabawek	
Zabawa	Interesuje się obiektami zewnętrznymi	
	Podąża wzrokiem za zabawką	
	Posiada umiejętność koordynacji oko-ręka	
	Naśladuje ruchy dorosłego	
	Podejmuje proste zabawy z pokazywaniem	
	Staje się świadome do czego służą przedmioty codziennego użytku	
Samodzielność	Sygnalizuje, gdy wypróżni się lub gdy jest zanieczyszczone	
	Uczestniczy czynnie w ubieraniu i rozbieraniu	
	Czy reaguje na dotyk (sprawdzanie poprawności mechanizmów obronnych – np. podnoszenia z fotelika czy łóżeczka)	
Poznawczo - sensoryczny	Reaguje na obrazki w książce	
	Rozpoznaje i nazywa przedmioty na obrazku	
	Obserwuje co się dzieje za oknem	

	Okazuje przywiązanie osobie, która się nim zajmuje	
	Rozumie zakazy i podporządkowuje się nim	
	Przypomina sobie o przedmiotach (np., zabawkach) po dłuższej chwili, tj. np. 10 minut	
	Wskazuje części ciała	
	Kaprysi, gdy mu się coś nie podoba	
	Naśladuje proste czynności dorosłych – kołysze lalką czy karmi	
Mowa	Mówi kilka słów	
	Mówi kilkanaście słów	
	Naśladuje głosy zwierząt	
	Pokazuje palcem to, o co prosi Wyraża żądanie/prośbę gestem lub słowem	
	Mówi dużą ilość wyrazów dźwiękonaśladowczych, np. hau, miau, mee, bee	
	Upraszcza słowa, przestawia kolejność sylab, zniekształca wyrazy pod względem brzmieniowym Często wypowiada tylko początki słów, np. da (daj), pi (pić), a spółgłoski są zmiękczone – sama (sama)	
	Utożsamia wyraz z konkretnym przedmiotem, np. lala to konkretna zabawka	

	Odnosi dane słowo do całej kategorii rzeczy, np. hau-hau to każde zwierzę, które ma cztery nogi	
--	---	--

Załącznik nr 12 c**Arkusz obserwacji dziecka**

Imię i nazwisko dziecka.....

Wiek dziecka (miesiące).....

Termin obserwacji.....

18-24 miesiące

Obszar rozwojowy	Charakterystyka nabytych umiejętności	Posiada/nie posiada umiejętności tak/nie)
Motoryczny	Pokonuje przeszkody	
	Wspina się	
	Wchodzi po schodach krokiem dostawnym	
	W pozycji stojącej kopie piłkę, nie przytrzymując się	
	Rzuca piłką	
	Toczy piłkę	
	Dopasowuje klocki do odpowiednich kształtów	
	Rysuje kreski z zaokrąglonymi kątami tam i z powrotem	
	Buduje i konstruuje przy użyciu różnych przedmiotów	
Spoleczno-emocjonalny	Wykazuje zainteresowanie rówieśnikami	
	Bawi się równolegle w grupie innych dzieci	

	Jest uśmiechnięte, gdy wykona poprawnie jakąś czynność	
	Reaguje mimiką, by pokazać, że: „cieszę się”, „jestem zły”, „jestem smutny” adekwatnie do sytuacji	
	Pomaga przy sprzątaniu zabawek	
	Okazuje przywiązanie i zaufanie do opiekunek	
	Inicjuje interakcje z osobami z otoczenia	
	Stosuje się do próśb i zaleceń	
Zabawa	Podejmuje próby „gry” na instrumentach	
	Manipuluje zabawkami oraz przedmiotami codziennego użytku	
Samodzielność	Zgłasza potrzeby fizjologiczne	
	Prosi o picie i jedzenie	
	Je łyżką w sposób zaawansowany, bez brudzenia	
	Samodzielnie zakłada rajstopy/ getry/ spodenki	
	Pilnuje swojej własności, wie co do kogo należy, przestrzega podziału na zabawki swoje i cudze podczas zabawy wspólnej	
	Pomaga dorosłym w codziennych czynnościach (np. sprząta zabawki)	

	Myje samodzielnie ręce pod nadzorem opiekunki	
Poznawczo - sensoryczny	Wyraża emocje, zmienia ton i barwę głosu gdy nie potrafi wyrazić słowami swojego życzenia	
	Reaguje na zaczepianie ze strony innych dzieci	
	Zaczepia inne dzieci	
	Wskazuje na szczegóły, np. na obrazku lalki części ciała	
	Skupia uwagę na około 10 minut	
	Bawi się wśród dzieci (bez współdziałania)	
	Reaguje pozytywnie na czułość	
	Naśladuje w zabawie proste czynności	
	Rozpoznaje i nazywa kolory	
Mowa	Widać większą dojrzałość emocjonalną w porównaniu do wcześniejszych okresów (np. reakcje na tę samą sytuację są krótsze/rzadsza	
	Używa kilkadziesiąt słów – 18 miesiąc (20-50 słów)	
	Używa kilkaset słów (ok. 300) – ok. 24 miesiąc	
	Łączy w wypowiedziach słowa – 18-24 miesiąc	

	Zmiękcza spółgłoski (np. żupa zamiast zupa)	
	Żąda od innych osób poprawnego wymawiania głosek, których dziecko samo nie jest jeszcze w stanie dobrze realizować, np. nie mówi się lyba tylko lyba - 18-24 miesiąc	
	Nie mówi wyraźnych końcówek w wymawianych wyrazach i je upraszcza	

Załącznik nr 12 d

Arkusz obserwacji dziecka

Imię i nazwisko dziecka.....

Wiek dziecka (miesiące).....

Termin obserwacji.....

24-30 miesięcy

Obszar rozwojowy	Charakterystyka nabytych umiejętności	Posiada/nie posiada umiejętności (tak/nie)
Motoryczny	Wchodzi po schodach samodzielnie, krokiem naprzemiennym	
	Pełne opanowanie biegu	
	Podskakuje obunóż	
	Stoi na palcach	
	Buduje pociąg z min. pięciu klocków	
	Odkręca pokrywki	
	Rzuca i łapie przedmioty	
	Trafia przedmiotem do celu	
Spoleczno-emocjonalny	Nawiązuje kontakt z rówieśnikami	
	Integruje się z rówieśnikami	
	Dzieli się zabawkami	

	Spontanicznie troszczy się o lalkę lub maskotkę	
	Próbuje pocieszać, gdy ktoś jest smutny	
Zabawa	Zabawy manipulacyjno-specyficzne (np. zabawa w piasku z łopatką i wiaderkiem)	
	Pojawienie się zabaw tematycznych (np. zabawa w dom, sklep, lekarza itp.)	
	Pojawienie się zabaw symbolicznych, czyli w udawanie (np. dziecko udaje, że zabawka je, chodzi czy jest chora)	
Samodzielność	Nie moczy się podczas leżakowania	
	Zgłasza potrzeby fizjologiczne	
	Wkłada buty	
	Chce robić rzeczy sam, mówi „ja sam/a”	
	Przestrzega, by rzeczy odbywały się wg ustalonych kolejności	
Poznawczo - sensoryczny	Wskazuje kilkanaście części ciała na obrazku	
	Powtarza kilka cyfr	
	Zapamiętuje krótki wierszyk czy fragment piosenki	
	Rozpoznaje znane drogi i miejsca i potrafi przejść je samemu, np. przejście z sali do łazienki	
	Ma pojęcie liczby „jeden” (wie jakie znaczenie ma to słowo)	

	Zaczyna się włączać do zabawy z innymi dziećmi	
	Bawi się symbolicznie (np. łączy kilka czynności wobec lalki)	
	Wrażliwość na pochwały i nagany słowne	
	Występują reakcje na zachowanie innych dzieci	
Mowa	Mówi zdaniami z użyciem kilku słów	
	Używa zaimka „ja”	
	Wymawia wszystkie samogłoski ustne (a,e,i,o,u,y), chociaż może niektóre zastępować	
	Prawidłowo wymawia p, b, t, d, n, ń, m, k, g	
	Używa kilkaset słów (około 600)	

Załącznik nr 12 e

Arkusz obserwacji dziecka

Imię i nazwisko dziecka.....

Wiek dziecka (miesiące).....

Termin obserwacji.....

30-36 miesięcy

Obszar rozwojowy	Charakterystyka nabytych umiejętności	Posiada/nie posiada umiejętności (tak/nie)
Motoryczny	Pewnie trzyma przedmioty w czasie chodzenia	
	Rzuca, kopie, próbuje łapać piłkę	
	Można zauważyć skoordynowane ruchy: np. równoczesne maszerowanie i wymachiwanie rąk	
	Sprawnie rysuje okrągłą spiralę	
	Zakręca i odkręca butelkę	
	Buduje wieżę z min. 8 klocków	
	Wydziera, zgniata papier	
	Trzyma narzędzia do rysowania między trzema palcami	
	Trzyma książeczki, obraca kartki	
	Nawleka koraliki	

Spoleczno- emocjonalny	Bawi się w grupach rówieśników	
	Zna i używa zwrotów grzecznościowych	
	Wskazuje znane mu osoby oraz je nazywa	
	Uczestniczy w zajęciach	
	Nazywa reakcje emocjonalne	
	Wyraża potrzeby w pierwszej osobie	
	Przestrzega reguł zabawy „raz ty, raz ja”	
Zabawa	Podejmuje zabawy tematyczne z rówieśnikami (np. zabawa w dom, sklep, lekarza itp.)	
	Zabawy symboliczne, czyli w udawanie (np. dziecko udaje, że zabawka je, chodzi czy jest chora)	
Samodzielność	Nie moczy się w żłobku	
	Potrafi samodzielnie korzystać z toalety	
	Zgłasza potrzebę korzystania z toalety	
	Je samodzielnie każdy posiłek, jednocześnie nie brudząc się	
	Prawidłowo trzyma sztućce	
	Właściwie zachowuje się przy stole	
	Myje ręce i buzię samodzielnie, podciąga rękawy	
	Ubiera się i rozbiera samodzielnie	

Poznawczo - sensoryczny	Nazywa czynności na obrazkach	
	Powtarza cyfry	
	Potrafi z pamięci opowiedzieć krótką historię	
	Składa obrazek podzielony na kilka części (dwie, trzy)	
	Bawi się z podziałem na role	
	Dziecko umie się samo uspokoić	
	Bawi się z innymi dziećmi w kilkusobowej grupie	
	Przejawia uczucia wyższe (np. litość, współczucie, chęć niesienia pomocy) w kontaktach z dorosłymi pojawia się przekora, upór czy negatywizm	
Mowa	Zadaje wiele pytań	
	Używa około 800 -1500 (noma)słów	
	Buduje wielowyrazowe zdania złożone z kilku słów	
	Mówi z użyciem znanych zasad gramatycznych (np. stosuje poprawny szyk zdania)	
	Swobodnie komunikuje się z otoczeniem	
	Wymawia wszystkie samogłoski ustne, ale może zdarzyć się zastępowanie „e” lub „o” przez „a”	

Załącznik nr 13 - Procedura wdrażania nowych pracowników

1. Cel procedury

Celem procedury jest ustalenie jasnego i spójnego sposobu postępowania podczas przyjmowania i adaptacji nowych pracowników w Żłobku. Proces ten ma na celu zapewnienie, że nowi pracownicy płynnie wdrożą się w funkcjonowanie Żłobka, zrozumieją jego wartości, zasady działania placówki, a także otrzymają niezbędne wsparcie, aby móc jak najszybciej i najefektywniej podjąć swoje obowiązki.

2. Kogo dotyczy procedura?

Procedura dotyczy wszystkich nowo zatrudnianych pracowników, niezależnie od stanowiska i formy zatrudnienia.

Procedura obowiązuje od momentu podjęcia decyzji o zatrudnieniu nowego pracownika do końca ustalonego okresu adaptacyjnego.

3. Zakresy odpowiedzialności

1) Dyrekcja Żłobka jest odpowiedzialna za:

- zapewnienie, że proces rekrutacji i selekcji nowych pracowników jest zgodny z prawem i polityką Żłobka;
- wyznaczenie opiekuna/mentora dla nowego pracownika stosownie do jego/jej zakresu obowiązków;
- nadzorowanie przebiegu procesu adaptacji;
- zapewnienie niezbędnych szkoleń i materiałów dla nowego pracownika.

2) Bezpośredni przełożony nowego pracownika (opiekun, starszy opiekun) jest odpowiedzialny za:

- wprowadzenie nowego pracownika w obowiązki;
- monitorowanie postępów nowego pracownika;
- udzielanie bieżącego wsparcia i informacji zwrotnych;
- przeprowadzenie oceny końcowej po okresie adaptacyjnym.

3) Wyznaczony opiekun/mentor jest odpowiedzialny za:

- wprowadzenie nowego pracownika w nieformalne aspekty funkcjonowania Żłobka;
- bycie pierwszym punktem kontaktu dla nowego pracownika w przypadku pytań, wątpliwości;

- wspieranie nowego pracownika w integracji z zespołem.

4. Opis postępowania

- 1) Przed rozpoczęciem pracy:
 - Dyrekcja Żłobka lub inna wyznaczona osoba przygotowuje niezbędne dokumenty (umowa, opis stanowiska itp.), a także zestaw materiałów wprowadzających (statut żłobka, regulaminy, procedury, kodeks etyczny, Plan OWE itp.);
 - Dyrekcja Żłobka wyznacza opiekuna/mentora dla nowego pracownika spośród doświadczonych członków zespołu;
 - Bezpośredni przełożony przygotowuje plan wdrożenia, określając kluczowe zadania i cele na okres adaptacji.
- 2) W pierwszym tygodniu pracy:
 - Nowy pracownik uczestniczy w serii szkoleń wprowadzających (BHP, procedury, system informatyczny itp.);
 - Przełożony stopniowo wprowadza nowego pracownika w obowiązki, początkowo pod ścisłym nadzorem;
 - Opiekun/mentor jest do dyspozycji nowego pracownika, służąc radą i wsparciem;
 - Pod koniec pierwszego tygodnia pracy przełożony przeprowadza pierwszą rozmowę z nowym pracownikiem, aby omówić wrażenia, wątpliwości, dalsze kroki.
- 3) W okresie adaptacyjnym (1–2 miesiące, w zależności od stanowiska) – formalnie okres próbny:
 - Nowy pracownik stopniowo przejmuje wszystkie obowiązki przypisane do jego stanowiska;
 - Przełożony regularnie monitoruje postępy, udziela informacji zwrotnych, wspólnie z pracownikiem identyfikuje obszary do rozwoju;
 - Opiekun/mentor wspiera integrację nowego pracownika z zespołem, zachęca do udziału w nieformalnych aktywnościach;
 - Nowy pracownik uczestniczy w dodatkowych szkoleniach zgodnie z potrzebami.
- 4) Zakończenie okresu adaptacyjnego:
 - Przełożony przeprowadza formalną ocenę końcową, omawiając z pracownikiem jego postępy, mocne strony, obszary do dalszego rozwoju;

- Na podstawie oceny przełożony decyduje o zakończeniu okresu adaptacyjnego i pełnym wdrożeniu pracownika lub przedłużeniu okresu adaptacji;
- Dyrekcja Żłobka spotyka się z nowym pracownikiem, aby podsumować proces adaptacji i omówić dalsze plany rozwoju.

5. Dokumentowanie

- Plan wdrożenia nowego pracownika.
- Dokumentacja szkoleń, w których uczestniczył nowy pracownik.
- Ocena końcowa po zakończeniu okresu adaptacyjnego.

Załącznik nr 14 - Arkusz samooceny personelu

A. Arkusz samooceny personelu w zakresie nawiązywania relacji z dziećmi, reagowania na zachowania dzieci i komunikowania dzieciom o aktywnościach

I RELACJE Z DZIEĆMI

NR	DZIAŁANIE	3 – zawsze 2 – często 1 – rzadko 0 – nigdy	NOTATKI SZCZEGÓŁOWE
1	Do dzieci odnoszę się w sposób ciepły, często uśmiechając się i okazując zadowolenie z bycia z nimi.		
2	Okazuję zainteresowanie tym, co dzieci mówią i robią.		
3	Używam niewerbalnych komunikatów w interakcji z dzieckiem (np. kiwając głową, podnosząc brwi w zdziwieniu, uśmiechając się)		
4	Mówię do dzieci po imieniu.		
5	Szukam kontaktu wzrokowego (nie zmuszając do wzajemności) podczas rozmowy z dzieckiem.		
6	W trakcie rozmowy z dziećmi staram się być na ich wysokości, kucając lub siadając obok.		

II REAGOWANIE NA ZACHOWANIA DZIECI

NR	DZIAŁANIE	3 – zawsze 2 – często 1 – rzadko 0 – nigdy	NOTATKI SZCZEGÓŁOWE
1	Uważnie obserwuję to, co robią dzieci, nazywając to, co widzę.		

2	Dopasowuję swoje zachowanie – ton głosu, wyraz twarzy, poziom entuzjazmu– do tego, co wyrażają dzieci.		
3	Jestem gotowa/gotowy do pomocy, jeśli dzieci tego potrzebują.		
4	Obserwuję i reaguję tylko wtedy, gdy jest to potrzebne, np. przy konflikcie, zagrożeniu, frustracji przekraczającej możliwości dziecka.		
5	Stwarzam warunki do samodzielnego podejmowania decyzji przez dzieci.		
6	Pozwalam dzieciom na popełnianie błędów i zachęcam do samodzielnego ich naprawiania/rozwiązywania problemów, jeżeli są do tego gotowe.		
7	Staram się nie oceniać i nie porównywać dzieci między sobą.		
8	Pomagam dzieciom nazywać emocje i potrzeby, które pojawiają się w trakcie zabawy.		
9	W trudnych dla dzieci momentach (zmęczenie, przestymulowanie) wspieram je, aranżując zmiany w otoczeniu, dostosowując ton głosu i styl interakcji do sytuacji.		
10	Respektuję chęć dziecka do przerwania interakcji i czekam, aż wyrazi ono chęć wznowienia kontaktu.		

III. INFORMOWANIE DZIECI O AKTYWNOŚCIACH

NR	DZIAŁANIE	3 – zawsze 2 – często 1 – rzadko 0 – nigdy	NOTATKI SZCZEGÓŁOWE
1	Przypominam dzieciom werbalnie lub niewerbalnie (gestem, sygnałem dźwiękowym lub używając znaków graficznych) o następnym punkcie w planie dnia.		
2	Uprzedzam dziecko o działaniu, które będzie podejmowane z jego udziałem, i czekam na jego odpowiedź (werbalną lub niewerbalną), żeby mieć pewność, że dziecko rozumie sytuację.		

B. Arkusz samooceny personelu w zakresie wspierania samodzielności dziecka podczas posiłków.

NR	DZIAŁANIE	3 – zawsze 2 – często 1 – rzadko 0 – nigdy	NOTATKI SZCZEGÓŁOWE
1	Biorę pod uwagę zwyczaje żywieniowe dzieci.		
2	Daję dzieciom czas na delektowanie się posiłkami.		
3	Z wyczuciem towarzyszę dzieciom podczas jedzenia, wspieram samodzielne jedzenie i zapewniam dzieciom swobodę ruchów.		

4	Uprzedzam dzieci, że zbliża się pora posiłku, pozwalając im dokończyć zabawę.		
5	Zapraszam dzieci do wspólnego nakrywania do stołu i sprzątania po posiłku.		
6	Daję dzieciom tyle czasu na posiłek, ile potrzebują.		
7	Akceptuję to, że dziecko może nie chcieć czegoś zjeść.		
8	Unikam chwalenia dzieci za to, że zjadły.		
9	W miarę możliwości rozwojowych dzieci zachęcam, żeby same nakładały sobie jedzenie.		
10	Zachęcam dzieci, w tym także niemowlęta, które uzyskały bezpieczną pozycję siedzącą, do samodzielnego jedzenia.		
11	Pozwalam jeść rękoma dzieciom, które nie potrafią jeszcze używać sztućców.		
12	Dziecku, które ma trudności z jedzeniem, pomagam, karmiąc je łyżeczką lub widelcem.		
13	Dopilnowuję, żeby każde dziecko w czasie posiłku miało stały dostęp do łyżki i widelca.		
14	Umożliwiam dzieciom podczas posiłku prowadzenie rozmów z innymi dziećmi i dorosłymi siedzącymi przy stole.		
15	Staram się w miarę możliwości jeść razem z dziećmi przy stolikach.		
16	Proponuję dzieciom potrawy, tłumaczę nazwy i składniki dania.		
17	Umożliwiam dzieciom udział w przygotowaniu napojów i prostych potraw.		

C. Arkusz samooceny personelu w zakresie wspierania autonomii dziecka podczas czynności higienicznych

NR	DZIAŁANIE	3 – zawsze 2 – często 1 – rzadko 0 – nigdy	NOTATKI SZCZEGÓŁOWE
1	Znam i stosuję zasady kształtowania nawyków higienicznych dziecka w poszanowaniu jego potrzeb i możliwości rozwojowych.		
2	Informuję dziecko o zamiarze zmiany mu pieluszki i czekam na jego reakcję.		
3	Przypominam dzieciom o korzystaniu z toalety lub nocnika, ale dzieci same decydują, czy chcą z nich skorzystać.		
4	Uwzględniam prawo dziecka do towarzystwa lub intymności w toalecie.		
5	Umożliwiam dziecku skorzystanie z toalety w dowolnym momencie.		
6	Ze zrozumieniem towarzyszę dzieciom w ich próbach samodzielnego skorzystania z toalety. Opieram się przy tym na potrzebach i możliwościach dzieci, respektuję też ich odmowę.		
7	Na bieżąco uzgadniam z pozostałymi opiekunami sposoby wspierania dzieci w rozwoju związanym z higieną.		
8	Wymieniam z rodzicami aktualne informacje na temat umiejętności dziecka w zakresie czynności higienicznych i uzgadniam z nimi		

	wspólne działania w tym zakresie.		
9	Uznaję, że zmoczenie lub zabrudzenie ubrania przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych przez dzieci jest naturalne i związane z procesem nauki czystości.		
10	Zachowuję neutralność i okazuję wsparcie, gdy dziecko nie zdąży zasygnalizować potrzeby lub skorzystać z nocnika lub toalety.		
11	Przewijam dziecko bez pośpiechu, z delikatnością i uważnością, żeby nie sprawić mu bólu czy przykrości.		
12	Wypracowuję z dziećmi nawyk mycia rąk – odbywa się to co najmniej przed każdym posiłkiem i zawsze po skorzystaniu z toalety (dotyczy dzieci, które już są na tym etapie).		

D. Karta autorefleksji personelu w zakresie wspomagania zabawy dzieci podczas codziennej pracy

NR	DZIAŁANIE	3 – zawsze 2 – często 1 – rzadko 0 – nigdy	NOTATKI I SZCZEGÓŁOWE
1	Uwzględniam w codziennej praktyce rozwojowe potrzeby dzieci w wieku do lat 3 w zakresie zabawy.		
2	Udostępniam dzieciom różnorodne materiały (np. klocki, szmatki, naturalne przedmioty), które wspierają kreatywność.		

3	Wymieniam zabawki i przedmioty w kąciakach tematycznych, elastycznie dopasowując otoczenie do potrzeb i zainteresowań dzieci		
4	Zapewniam bezpieczeństwo dzieciom bez nadmiernego ograniczania ich swobodnej zabawy.		
5	Daję dzieciom prawo do decydowania, z kim i w jaki sposób chcą się bawić.		
6	Obserwuję różne sposoby zabawy poszczególnych dzieci i wspieram je odpowiednimi bodźcami.		
7	Jestem obecna, zauważam i odzwierciedlam uczucia i działania dziecka.		
8	Dysponuję zróżnicowanym repertuarem piosenek i zabaw dla maluchów, które wykorzystuję w zależności od sytuacji.		
9	Umożliwiam wspólne zabawy dzieci ze sobą i dbam o to, by traktowały się z szacunkiem.		
10	Rozmawiam z rodzicami na temat wysokiej wartości zabawy dla wczesnego rozwoju dziecka i edukacji.		
11	Unikam nadmiaru zabawek i bodźców – mniej często znaczy więcej.		
12	Towarzyszę dzieciom w zabawie, unikając kierowania nią.		
13	Uznaję wartość zabawy niezależnie od efektu (ważniejszy jest proces niż rezultat).		
14	Daję dzieciom czas na eksperymentowanie i uczenie się na błędach.		
15	Umożliwiam dzieciom wracanie do ulubionych aktywności i powtarzanie ich.		

Załącznik nr 15 - Zasady uczestnictwa personelu w szkoleniach

1. Diagnoza potrzeb szkoleniowych

- Diagnoza opiera się na: wynikach obserwacji pracy personelu, wnioskach z rozmów z personelem, wynikach ankiet ewaluacyjnych wśród rodziców itp.;
- Każdy pracownik ma prawo zgłosić swoje indywidualne potrzeby i propozycje szkoleń;
- Dyrektor Żłobka analizuje aktualne priorytety rozwojowe Żłobka, wynikające z przepisów prawa, założeń Planu OWE, wniosków z nadzoru itp.

2. Opracowanie planu doskonalenia

Na podstawie diagnozy potrzeb Dyrektor Żłobka opracowuje plan doskonalenia zawodowego. Plan zawiera tematykę szkoleń, formy (wewnętrzne/zewnętrzne), proponowanych prowadzących, terminy.

- Plan jest konsultowany z pracownikami, ich propozycje i uwagi są w miarę możliwości uwzględniane.
- Plan jest zatwierdzany przez organ prowadzący placówkę w ramach zatwierdzania rocznego planu pracy.

3. Realizacja planu

- Szkolenia wewnętrzne są organizowane z wykorzystaniem potencjału i wiedzy pracowników (np. doświadczony opiekun dzieli się metodami pracy z grupą itp.).
- Na szkolenia zewnętrzne pracownicy są delegowani zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami. Dyrektor Żłobka zapewnia finansowanie (w całości lub części) i organizuje zastępstwa na czas nieobecności pracownika.
- Każdy pracownik może też z własnej inicjatywy wziąć udział w szkoleniu /kursie/studiach zgodnych z jego potrzebami rozwojowymi i profilem Żłobka. Dyrektor Żłobka w miarę możliwości wspiera te inicjatywy organizacyjnie i finansowo.
- Po każdym szkoleniu jego uczestnicy dzielą się zdobytą wiedzą z resztą zespołu (na zebraniu, przez udostępnienie materiałów itp.).
- Zdobyte w ramach szkoleń kompetencje są sukcesywnie wdrażane do codziennej pracy, a ich efekty monitorowane.

4. Ewaluacja i dokumentowanie

- Po zakończeniu roku dyrektor Żłobka dokonuje ewaluacji zrealizowanego planu doskonalenia zawodowego.
- Ocenia skuteczność przeprowadzonych działań, ich wpływ na jakość pracy Żłobka.
- Wnioski z ewaluacji są wykorzystywane do planowania doskonalenia na kolejny rok.
- Cały proces doskonalenia jest dokumentowany: plan, listy obecności na szkoleniach, certyfikaty, materiały szkoleniowe, notatki z wewnętrznego dzielenia się wiedzą, raport ewaluacyjny itp.

5. Wymaganie zorganizowania pracy personelu nieobejmującej bezpośredniej pracy z dziećmi dotyczy takich czynności, jak udział w spotkaniach personelu, szkoleniach, prowadzenie samooceny własnej pracy, planowanie i omawianie realizacji planów OWE, spotkania z rodzicami i monitorowanie rozwoju dziecka. Zgodnie z obowiązującym prawem czynności te powinny być realizowane w ramach czasu pracy, a nie poza nim. Oznacza to, że czas pracy opiekuna w instytucji opieki nie może być tożsamy z godzinami pracy z dziećmi. Może to wyglądać następująco:

Czynności	Opis	Kiedy
1. Udział w wewnętrznych spotkaniach	2 godz. miesięcznie	W czasie odpoczynku dzieci
2. Udział w szkoleniach wewnętrznych/zewnętrznych	ok. 10 godz. w ciągu roku	Poza godzinami pracy z dziećmi
3. Przeprowadzanie samooceny swojej pracy (wraz z omówieniem ewaluacji)	2 godziny raz na pół roku	W czasie odpoczynku dzieci
4. Omawianie i planowanie pracy w ramach planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego	1 godzina w tygodniu	W czasie odpoczynku dzieci
5. Komunikowanie się z rodzicami	1 godzina tygodniowo	Rano lub po południu, poza pracą z dziećmi

6. Monitorowanie rozwoju dziecka zgodnie z ustalonym systemem	6 godzin raz na pół roku	W czasie odpoczynku dzieci
---	--------------------------	----------------------------

Załącznik nr 16 - Procedura ochrony danych i wizerunku dziecka w Gminnym Żłobku w Lisiej Górze

A. Zasady ochrony danych osobowych

1. Każde dziecko ma prawo do ochrony danych osobowych.
2. Ochrona danych osobowych dziecka opiera się na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119, z 4.05.2016r.)
3. Administratorem danych osobowych dzieci jest Gminny Żłobek reprezentowany przez Dyrektora lub upoważnioną przez nią osobę.
4. Dane osobowe dzieci przetwarzane są tylko w celach, dla których je pozyskano.
5. Prawo do wglądu do danych osobowych dziecka przysługuje rodzicom raz osobom upoważnionym przez Administratora.
6. Dokumenty zawierające dane osobowe dzieci (karty zgłoszeniowe, dokumenty medyczne itp.) przechowywane są w miejscach dostępnych tylko dla upoważnionego personelu.
7. Personel traktuje wszystkie informacje dotyczące dziecka i jego rodziny jako poufne – nie udostępnia danych osobowych dziecka oraz informacji o dzieciach i ich rodzicach. Nikomu spoza grona osób uprawnionych do dostępu do tych informacji w ramach żłobka.
8. Personel nie omawia sytuacji rodzinnej, problemów rozwojowych czy zachowania dziecka w miejscach, gdzie mogą to słyszeć osoby postronne (na korytarzu, w szatni itp.).

B. Zasady ochrony wizerunku dziecka

1. Przetwarzanie wizerunku dziecka utrwalonego w jakiejkolwiek formie wymaga pisemnej zgody rodziców.
2. Rodzice wyrażają pisemną zgodę na przetwarzanie wizerunku dziecka przez żłobek, zawierającą cel i sposób wykorzystania wizerunku.
3. Personel nie może umożliwiać postronnym osobom lub podmiotom utrwalania

wizerunku dziecka na terenie Żłobka bez pisemnej zgody rodzica.

4. Personel unika:

- podpisywania materiałów (zdjęć, filmów wideo) imieniem i nazwiskiem dziecka;
- powiązywania informacji dotyczących stanu zdrowia, sytuacji materialnej, prawnej z wizerunkiem dziecka;
- kopiowania i niestosownego wykorzystania materiałów (zdjęć, filmów wideo) – wszystkie dzieci muszą być ubrane, a sfotografowana/sfilmowana sytuacja nie poniża i nie ośmiesza dziecka.

5. Personel zapoznaje rodziców z kwestiami związanymi z ochroną wizerunku dzieci.

Załącznik nr 17 - Procedura zapobiegania wypadkom i postępowania w razie wypadku

1. Cel procedury

Celem niniejszej procedury jest stworzenie i utrzymanie środowiska, które w najwyższym możliwym stopniu zapewnia dzieciom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne podczas pobytu w Żłobku. Procedura ma na celu wdrożenie spójnego systemu zasad, działań profilaktycznych i interwencyjnych, które minimalizują ryzyko wystąpienia sytuacji potencjalnie niebezpiecznych oraz określają jasne kroki reagowania w przypadku ich zaistnienia.

2. Zakres stosowania

Procedura obowiązuje cały personel Żłobka, niezależnie od zajmowanego stanowiska i formy zatrudnienia. Procedura ma zastosowanie we wszystkich przestrzeniach, w których przebywają dzieci: w salach, na korytarzach, w łazienkach, na placu zabaw, a także podczas wyjść poza teren Żłobka.

3. Odpowiedzialność

3.1. Główną odpowiedzialność za wdrożenie i nadzór nad realizacją procedury ponosi Dyrektor Żłobka. Do jego obowiązków należy:

- Zapewnienie, że wszyscy pracownicy znają i rozumieją zasady procedury.
- Monitorowanie na bieżąco przestrzegania procedury przez personel.
- Niezwłoczne podejmowanie działań w przypadku stwierdzenia zagrożeń lub naruszeń procedury.
- Zapewnienie personelowi niezbędnych szkoleń i środków do realizacji procedury.

3.2. Bezpośrednią odpowiedzialność za bezpieczeństwo dzieci ponoszą opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę. Są oni zobowiązani do:

- Stałego nadzoru nad dziećmi, aktywnego zapobiegania sytuacjom potencjalnie niebezpiecznym.

- Natychmiastowego reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia.
- Zgłaszania Dyrektorowi wszelkich obaw, uwag, incydentów związanych z bezpieczeństwem.
- Utrzymywania sali i jej wyposażenia w stanie niestwarzającym zagrożeń.
- Zaznajamiania dzieci (w sposób dostosowany do ich wieku) z zasadami bezpieczeństwa.

3.3. Wszyscy pozostali pracownicy, w zakresie swoich obowiązków, również odpowiadają za zapewnienie bezpiecznego środowiska dzieciom.

W szczególności:

- Personel kuchenny zapewnia bezpieczeństwo żywności i przestrzega zasad higieny.
- Personel techniczny dba o stan infrastruktury i sprzętów, usuwa usterki.

4. Opis postępowania

1) Zapewnienie bezpiecznej przestrzeni

- Sale i inne pomieszczenia, w których przebywają dzieci, muszą spełniać normy bezpieczeństwa określone w stosownych przepisach.
- Meble i wyposażenie sal powinny mieć zaokrąglone krawędzie, być stabilne, bez ostrych elementów, dostosowane do wzrostu dzieci.
- Gniazdko elektryczne muszą być zabezpieczone.
- Wszelkie środki chemiczne, leki, ostre narzędzia muszą być przechowywane w zamkniętych szafach, niedostępnych dla dzieci.
- Zabawki i pomoce dydaktyczne muszą być regularnie sprawdzane pod kątem zużycia, uszkodzeń oraz na bieżąco czyszczone.
- Plac zabaw musi być regularnie kontrolowany pod kątem usterek.

2) Zapewnienie stałego nadzoru

- Opiekunowie muszą przez cały czas aktywnie nadzorować dzieci.
- Nie można pozostawiać dzieci bez nadzoru, nawet na krótką chwilę.
- W sytuacjach wymagających wyjścia opiekuna (np. do toalety) musi on zapewnić zastępstwo innego pracownika.

- Szczególną uwagę należy zwracać podczas zabaw na placu, spacerów, wycieczek - dziecko zawsze musi być w zasięgu wzroku i słuchu opiekuna.

3) Zapobieganie wypadkom i urazom

- Personel uczy dzieci bezpiecznych zachowań (np. „Nie popychamy kolegów”).
- Wprowadzane są jasne, zrozumiałe dla dzieci zasady dotyczące bezpieczeństwa.
- Dzieci są uczone, jak bezpiecznie korzystać z zabawek, sprzętu na placu zabaw.
- Opiekunowie kontrolują, czy obuwie dzieci jest odpowiednio dopasowane, zapięte (w celu zminimalizowania ryzyka potknięć, upadków).
- Personel uczy dzieci, jak unikać potencjalnie niebezpiecznych sytuacji (np. „Nie rozmawiamy z nieznajomymi, nie oddalamy się od grupy na spacerze”).
- Personel nie korzysta z telefonu podczas sprawowania opieki nad dziećmi.
- Personel swoje kubki z napojami stawia w bezpiecznej odległości i wysokości, aby dzieci nie miały możliwości ich dotknięcia.

4) Reagowanie w sytuacjach zagrożenia

- W przypadku zauważenia zagrożenia dla dzieci (np. uszkodzony sprzęt, niebezpieczny przedmiot w zasięgu dzieci) opiekun niezwłocznie podejmuje działania w celu usunięcia zagrożenia, a jeśli to niemożliwe, izoluje dzieci od źródła zagrożenia.
- W razie wypadku dziecka opiekun udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, wzywa pomoc medyczną (jeśli jest taka potrzeba), powiadamia dyrektora i rodziców dziecka.
- Instytucja opieki jest wyposażona w apteczkę pierwszej pomocy z pełnym wyposażeniem, regularnie kontrolowanym.
- Wszyscy pracownicy są przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy dzieciom.
- W razie podejrzenia, że uraz dziecka jest poważny (np. uraz głowy, podejrzenie złamania), nawet jeśli brak widocznych objawów, należy wezwać pogotowie.
- Każdy wypadek dziecka musi być odnotowany w Księżce wypadków, a okoliczności przeanalizowane pod kątem zapobiegania podobnym zdarzeniom w przyszłości.

5) Bezpieczeństwo żywienia

- Posiłki dla dzieci przygotowywane są z zachowaniem najwyższych standardów higieny i bezpieczeństwa żywności.
- Produkty żywnościowe pochodzą ze sprawdzonych źródeł, są świeże, przechowywane we właściwych warunkach.
- Personel zna i respektuje informacje o alergiach i nietolerancjach pokarmowych dzieci.

6) Bezpieczeństwo podczas spacerów i wycieczek

Wyjściem określa się każde zorganizowane wyjście dzieci pod opieką personelu poza teren żłobka. Wyjście może mieć formę spaceru lub wycieczki. Spacerem określa się wyjście dzieci bez korzystania ze środków transportu np. autokaru, realizowane w najbliższej okolicy żłobka (na piechotę lub z wykorzystaniem wózków) pod opieką personelu, pozostałe wyjścia (np. odwiedzenie zoo) określane są terminem wycieczka.

- Przed wyjściem personel przypomina dzieciom zasady bezpieczeństwa, sprawdza, czy dzieci są ubrane odpowiednio do pogody.
- Podczas wyjścia personel cały czas aktywnie nadzoruje dzieci, prowadzi liczenie dzieci (przed wyjściem, w trakcie, przed powrotem).
- Każda wycieczka musi być wcześniej zaplanowana, z określeniem trasy, czasu, liczby osób z personelu.
- Wymagana jest pisemna zgoda rodziców na udział dziecka w wycieczce.
- Przy organizacji wycieczki należy zapewnić określoną przepisami liczbę osób z personelu.
- Personel musi mieć ze sobą apteczkę, listę obecności dzieci, numery kontaktowe do rodziców i żłobka.
- W miejscach publicznych (w zoo, itp.) personel dodatkowo zwraca uwagę na potencjalne zagrożenia (tłum, zbiorniki wodne itp.).
- W trakcie wyjść personel musi zapewnić wszystkim dzieciom stały dostęp do wody.

5. Dokumentowanie

- Wszelkie incydenty związane z bezpieczeństwem dzieci (wypadki, urazy, zauważone zagrożenia) muszą być dokumentowane w Książce wypadków.
- Każdy wpis musi zawierać dane, opis zdarzenia, podjęte działania, podpisy świadków i osoby dokonującej wpisu.
- Dokumentacja musi być regularnie analizowana przez dyrektora żłobka pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i planowania działań prewencyjnych.
- Protokoły z kontroli stanu bezpieczeństwa żłobka muszą być archiwizowane.
- Dokumentacja szkoleń pracowników w zakresie bezpieczeństwa musi być przechowywana w aktach osobowych.

Załącznik nr 18 - Dzieci specjalnej troski w żłobku

W ostatnich latach zauważamy, iż coraz więcej dzieci potrzebuje wsparcia w rozwoju. Dlatego też na wczesnym etapie edukacyjnym dużą wagę przywiązuje się do rozpoznawania i rozumienia specjalnych potrzeb edukacyjnych. Wczesna interwencja przekłada się na większy potencjał niwelowania dysfunkcji.

Specjalne potrzeby rozwojowe obejmują szeroki zakres wyzwań. Niektóre dzieci mogą mieć trudności przetwarzania informacji, co wpływa na ich zdolność rozumienia lub uczenia się nowych rzeczy, podczas gdy inne mogą mieć niepełnosprawność fizyczną, zaburzenia sensoryczne lub trudności z mową i językiem. Potrzeby dzieci mogą wynikać, np. z trudnej sytuacji rodziny (np. choroba) czy tego, że rodzice są imigrantami i dziecko doświadczyło traumy. Poziom potrzeb może być bardzo różny, niektóre dzieci mogą wymagać minimalnych dostosowań, podczas gdy inne będą potrzebować indywidualnej opieki i wsparcia przez cały czas pobytu w Żłobku. Niektóre dzieci mogą być zdolne do całoninowej obecności w placówce, a inne będą wyczerpane po krótkim czasie. Kluczem do wspierania dzieci ze specjalnymi potrzebami jest rozpoznanie ich indywidualnych potrzeb i dostosowanie do nich działań dorosłych. W wielu przypadkach dzieci o specjalnych potrzebach mogą dobrze rozwijać się w każdej placówce, jeśli mają zapewnione odpowiednie środowisko, wsparcie i zasoby.

Tworzenie integracyjnego środowiska jest bardzo ważne, ponieważ dzieci muszą czuć się bezpiecznie, mile widziane i doceniane. Takie podejście dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych jest wyjątkowo istotne, przyczynia się do optymalnego rozwoju dzieci. Meritum integracji nie jest jedynie zapewnienie dostępu do zajęć, ale przede wszystkim aktywne wdrożenie dziecka w życie w grupie, społeczności. W związku z powyższym wskazane jest, aby instytucja wypracowała indywidualne wsparcie dla każdego dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zaangażowała oraz wdrożyła rodziców w dany proces.

Program indywidualnej opieki dla dzieci o specjalnych potrzebach to przyjęty w Żłobku Plan OWE zmodyfikowany w odpowiedzi na indywidualne możliwości i potrzeby danego dziecka. Oznacza to wypracowanie rozwiązań organizacyjnych lub dodatkowego wsparcia, które będą odpowiadać na potrzeby dziecka. Aby indywidualny

program pobytu dzieci o specjalnych potrzebach był odpowiednio skonstruowany powinien uwzględniać kilka etapów.

Pierwszym z nich jest analiza potrzeb dziecka, która powinna wskazywać konkretnie na sytuacje, w których dziecko potrzebuje dodatkowego wsparcia osobowego lub organizacyjnego. Podstawą powinny być informacje otrzymane od rodziców przy zapisie dziecka lub w trakcie pobytu dziecka, kiedy monitorowanie rozwoju wskazuje na niepokojące objawy lub zachowania. Można wykorzystać dane z ankiety oraz dodatkową dokumentację od specjalistów przekazaną przez rodziców. Ponadto analiza może być wsparta diagnozą funkcjonalną, diagnozą z ośrodka wspomagania rozwoju lub kartą obserwacji dziecka identyczną z tą używaną przez personel realizujący zadanie „monitorowanie rozwoju dziecka” określonego w standardzie 12.

Drugim etapem jest ustalenie celów i zadań zarówno personelu, jak i rodziców. W tym miejscu należy ustalić jasne, osiągalne (w perspektywie kilku miesięcy) cele dla dziecka, np.: poprawa interakcji społecznych lub rozwijanie określonych umiejętności oraz określenie wskaźników, po których poznamy, że cele są osiągnięte, pomaga śledzić proces rozwoju dziecka i zapewnia, że wsparcie pozostaje skoncentrowane i skuteczne. Warto też uwzględnić zasoby oraz możliwości organizacyjne i kadrowe instytucji oraz możliwości wprowadzania modyfikacji do układu przestrzeni lub rozkładu dnia.

Istotnym elementem jest dostosowanie przestrzeni do potrzeb dziecka o specjalnych potrzebach, które może znacznie poprawić poziom i jakość jego uczestnictwa w procesie rozwoju w grupie rówieśniczej. Dla dzieci, które charakteryzują się zaburzeniami przetwarzania sensorycznego lub dla dzieci w spektrum autyzmu, dyskomfort mogą powodować głośne dźwięki, jasne światła lub duże grupy ludzi. Stworzenie cichych, przyjaznych sensorycznie przestrzeni w żłobku może pomóc tym dzieciom regulować emocje i czuć się bardziej swobodnie.

Dla dzieci o specjalnych potrzebach, charakteryzujących się zaburzeniami mowy, należy wdrożyć więcej pomocy wizualnych, takich jak karty obrazkowe, znaki lub piktogramy. Te proste narzędzia mogą pomóc im lepiej zrozumieć, czego się od nich oczekuje, i poczuć większą kontrolę nad otoczeniem.

Dzieci z niepełnosprawnością fizyczną mogą wymagać zmian w układzie przestrzeni, takich jak podjazdy dla wózków inwalidzkich, zmodyfikowane ustawienia siedzeń lub krzeselka z dodatkowym wsparciem.

Chcąc, aby współpraca z Rodzicami była jak najbardziej efektywna, niezbędne jest zaplanowanie regularnej komunikacji z nimi, szczególnie w pierwszym okresie uczęszczania dziecka do placówki, ponieważ Rodzice są zwykle najlepszym źródłem informacji o potrzebach, preferencjach i wyzwaniach dziecka. Dzięki współpracy i partnerskiemu podejściu opieki i wsparcia, jakie dziecko otrzyma w placówce, będzie zbliżone do wsparcia, które ma w domu, tworząc spójne podejście do jego rozwoju.

Oprócz współpracy z rodzicami należy korzystać z wiedzy specjalistów, takich jak: logopedzi, terapeuci zajęciowi i psychologowie edukacyjni. Specjaliści mogą dostarczyć nieocenionych wskazówek na temat tego, jak najlepiej wspierać dzieci o określonych potrzebach, a także oferować szkolenia dla personelu instytucji. Działania te należy spisać, a ich realizację monitorować. Zaleca się, aby realizację działań wspierających dane dzieci ewaluować wspólnie z jego rodzicami w ustalonych terminach.

Załącznik nr 19 - Aranżowanie przestrzeni w sposób estetyczny i spójny z planem opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym

Nr standardu	Treść standardu	Sposób organizacji
14.1	Przestrzeń w Żłobku jest zorganizowana w sposób umożliwiający wydzielenie co najmniej trzech spośród poniższych stref zainteresowań dla dzieci: 1)strefa wspólnego czytania; 2)strefa zabaw konstrukcyjnych; 3)strefa zabaw ruchowych; 4)strefa zabaw plastycznych; 5)strefa zabaw z wodą i piaskiem; 6)strefa zabaw tematycznych; 7)strefa zabaw muzycznych	Dzieci z każdej grupy mają dostęp do min. trzech wymienionych stref w przestrzeni placówki w ciągu każdego dnia.
14.2	W Żłobku przestrzeń zorganizowana jest w sposób wspierający autonomię dziecka, w szczególności: 1)pojemniki z materiałami i zabawkami są oznakowane w sposób zrozumiały dla dzieci; 2)materiały i zabawki są usytuowane na wysokości dostępnej dla dzieci; 3)każde dziecko ma miejsce do przechowywania swoich rzeczy oznaczone w sposób widoczny i zrozumiały dla dziecka	• Pojemniki z materiałami i zabawkami oznaczamy czytelnie dla dzieci, np. za pomocą zdjęć czy piktogramów. • Materiały i zabawki sytuujemy na wysokości dostępnej dla dzieci. • Każde dziecko ma oznakowane (znaczek/zdjęcie) miejsce na swoje rzeczy.

14.3	W pomieszczeniach, w których przebywają dzieci, zawsze dostępna jest dla nich woda do picia w każdym momencie w ciągu dnia	Zwracamy uwagę, aby w pomieszczeniach, w których przebywają dzieci, zawsze dostępna była dla nich woda. Woda powinna być podawana w sposób higieniczny, dostosowany do wieku i możliwości dziecka (np. W indywidualnych bidonach, kubkach, dystrybutorach lub dzbankach z kubeczkami). Opiekunowie dbają o regularne przypominanie dzieciom o możliwości picia wody, zwłaszcza w okresie wzmożonej aktywności fizycznej oraz w dni o podwyższonej temperaturze. Celem jest utrzymanie prawidłowego nawodnienia organizmu, wspieranie zdrowych nawyków oraz zapobieganie odwodnieniu.
14.4	W pomieszczeniach dla dzieci nie używa się muzyki lub radia jako stałego tła akustycznego	Muzyka powinna być wykorzystywana wyłącznie w sposób celowy, np. podczas zajęć muzycznych, relaksacyjnych lub zabaw ruchowych, z zachowaniem odpowiedniej głośności, dostosowanej do wieku i wrażliwości słuchowej dzieci. Celem jest zapewnienie dzieciom komfortu akustycznego, możliwości swobodnej

		komunikacji oraz unikanie nadmiernej stymulacji dźwiękowej, która może wpływać negatywnie na samopoczucie dzieci.
14.5	Wśród materiałów dostępnych dla dzieci w pomieszczeniach i na zewnątrz znajdują się naturalne materiały i przedmioty codziennego użytku.	Zapewniamy dzieciom dostęp do różnych naturalnych materiałów i przedmiotów, takich jak drewniane zabawki, pojemniki z ryżem, piaskiem. Zapewniamy dzieciom dostęp do przedmiotów codziennego użytku, np.: garnki, miski, lejki, łyżki drewniane, stroje, torebki, koce.

